

TARTU ÜLIKOOL

Sotsiaalteaduste valdkond

Johan Skytte poliitikauuringute instituut

Julia Kaldalu

Aabrahami lepete raamistamine Araabia Ühendemiraatide, Bahreini ja Maroko riiklikus veebimeedias

Bakalaureusetöö

Õppejõud: Alar Kilp, PhD

Tartu 2025

Autorsuse deklaratsioon

Olen koostanud töö iseseisvalt. Kõik töö koostamisel kasutatud teiste autorite seisukohad ning kirjandusallikatest ja mujalt pärinevad andmed on viidatud.

Töö sõnade arv: 8636

Julia Kaldalu, 13.05.2025

ANNOTATSIOON

Käesoleva bakalaureusetöö eesmärk on luua teadmine, kuidas on Aabrahami lepetele allakirjutanud araabia riigid riiklikus veebimeedias raamistanud põhjendused Aabrahami lepetega liitumiseks. Arvestades varasemat Iisraeli-Araabia suhete konteksti ja asjaolu, et rahva hoiak nendes riikides Iisraeliga suhete normaliseerimise küsimuses on vastuoluline Palestiina omariikluse küsimuse tõttu on oluline mõista, milliseid kommunikatiivseid raamistikke leppele allakirjutanud Araabia riigid kasutasid, et siseriiklikult sellega liitumist kodanikele põhjendada. Uurimisprobleemi lahendamiseks on püstitatud kaks küsimust: esiteks, kuidas on lepetele allakirjutanud araabia riigid - Araabia Ühendemiraadid, Bahrein ja Maroko riiklikus meedias raamistanud Aabrahami leppeid ning teiseks, kas ja kuidas on need araabia riigid Aabrahami leppeid kajastavates uudislugudes raamistanud Palestiina küsimust. Püstitatud küsimuste vastuse andmiseks teostatakse raamistusanalüüs, mida rakendatakse kvalitatiivse sisuanalüüsi kaudu. Töö fookust arvestades analüüsitakse ametlikes meediakanalites esitatud sõnumeid, mis on suunatud siseriiklikule auditooriumile ning mis kajastavad uudislugusid Aabrahami lepete teemal. Saadud tulemuste analüüsimiseks kasutatakse Merlijn van Hulst'i ja Dvora Yanow (2014) käsitlust kolmest raamistamise tasandist: tähendusloome (sense-making), sildistamine (naming) ja loo jutustamine (storytelling). Analüüs näitas, et kõigi kolme riigi meediakajastuses esitati Aabrahami leppeid positiivselt, kuid iga riik rõhutas erinevaid tähenduslikke aspekte, mis olid kooskõlas riigi poliitiliste eesmärkide ja rahvusvahelise positsioneerimisega. Palestiina küsimust ei ignoreeritud, vaid see raamiti iga vaadeldava riigi meedias ümber viisil, mis kujutas suhete normaliseerimist Iisraeliga kui võimalust Palestiina küsimuse edendamise eest seista diplomaatiliste kanalite kaudu. Pidevalt rõhutati jätkuvat toetust Palestiina iseseisvusele ja kahe riigi lahendusele.

SISUKORD

ANNOTATSIOON.....	2
SISSEJUHATUS.....	4
1. TEOREETILINE RAAMISTIK.....	7
1.1 Raamistamise teooria.....	7
2. EMPIIRILISE JUHTUMI TUTVUSTUS.....	11
2.1 Araabia-Iisraeli suhte kontekst ja varasemad normaliseerimise lepped.....	11
2.2 Aabrahami lepped.....	12
3. UURIMISTÖÖ EESMÄRK JA METOODIKA.....	15
3.1 Uurimistöö eesmärk ja uurimisküsimused.....	15
3.2 Metoodiline lähenemine.....	16
4. EMPIIRILINE UURIMUS.....	19
4.1 Aabrahami lepete raamistus Araabia Ühendemiraatide riiklikus veebimeedias.....	19
4.1.1 Täendusloome (sense-making) tasandi raamistused: “Mis see on mis siin täpselt toimub?”.....	19
4.1.2 Sildistamise (naming) tasandi raamistused: “Kommunikatsiooni eesmärgil valitud omaduste nimetamine.”.....	22
4.1.3 Loo jutustamise (storytelling) tasandi raamistused: Raamimise kui loo jutustamise kasutamine.....	23
4.2 Aabrahami lepingute raamistus Maroko riiklikus veebimeedias.....	29
4.2.1 Täendusloome (sense-making) tasandi raamistused: “Mis see on mis siin täpselt toimub?”.....	29
4.2.2 Sildistamise (naming) tasandi raamistused: “kommunikatsiooni eesmärgil valitud omaduste nimetamine”.....	32
4.2.3 Loo jutustamise (storytelling) tasandi raamistused: Raamimise kui loo jutustamise kasutamine.....	33
4.3 Aabrahami lepingute raamistus Bahreini riiklikus veebimeedias.....	35
4.3.1 Täendusloome (sense-making) tasandi raamistused: “Mis see on mis siin täpselt toimub?”.....	35
4.3.2 Sildistamise (naming) tasandi raamistused: “kommunikatsiooni eesmärgil valitud omaduste nimetamine”.....	38
4.2.3 Loo jutustamise (storytelling) tasandi raamistused: Raamimise kui loo jutustamise kasutamine.....	39
4.4 Järeldused.....	42
5. KOKKUVÕTE.....	45
KASUTATUD ALLIKAD.....	47
ANALÜÜSITUD ALLIKAD.....	49
LIHTLITSENTS.....	61

SISSEJUHATUS

Araabia riigid on läbi aastakümnete hoidunud ametlikest suhetest Iisraeliga. Araabiamaad on varasemalt olnud positsioonil, et Iisraeliga suhete normaliseerimine saab toimuda vaid tingimusel, et Iisrael tunnustab iseseisvat Palestiina riiki. Aastatel 2020-2021 toimus aga märkimisväärne muutus, kui neli araabia riiki normaliseeris suhted Iisraeliga kirjutades alla Aabrahami lepetele. Erinevalt varasematest deklaratsioonidest ei olnud selle eeltingimuseks enam Palestiina küsimuse lahendamine. Tegu on märkimisväärse sammuga Araabia-Iisraeli suhetes, kuna varasemalt on Iisraeliga formaalselt suhteid arendanud vaid kaks araabia riiki - Egiptus 1979. aastal ja Jordaania 1994. aastal.

Kuigi araabiamaade valitsused on suhetes Iisraeliga edasi liikunud, on rahva toetus suhete normaliseerimisele lepingu sõlmimise eelselt olnud madal. 2018. aastal Washingtoni instituudi poolt Araabia Ühendemiraatides läbiviidud küsitlus näitab, et 44% rahvastikust jõuliselt ei nõustunud väitega, et araabia riigid peaksid vaatamata mõnedele erinevustele tegema koostööd Iisraeliga valdkondades nagu tehnoloogia, terrorismi tõkestamine ja Iraani ohjeldamine. Samas aastaks 2020 toetas suhete normaliseerimist Iisraeliga 47% protsenti rahvastikust (Washington Institute, 2020). Sellest võib välja lugeda, et toetus lepete osas kasvas, kuid samuti on rahva arvamus Iisraeliga suhete normaliseerimise küsimuses lõhestunud. Siit lähtub ka käesoleva töö uurimisprobleem, kus soovitakse mõista milliseid raamistusi kasutasid allakirjutanud araabia riigid, et kasvatada rahva toetust suhete normaliseerimiseks Iisraeliga.

Varasemalt on uuritud Aabrahami leppe tagamaid riikide välispoliitilise kursi positsioonist ja leitud, et lepped peegeldavad araabia riikide prioriteetide muutumist, lähtudes enam oma majanduslikest ja riigikaitse huvidest, mitte solidaarsusest Palestiinaga (Abbas, 2024; Hallward & Biygautane 2024). Käesoleva töö eesmärgiks on uurida, kuidas araabia riigid seda kursimuutust rahvale raamistasid. Sellise uurimuse kaudu saab paremini mõista, kuidas muutuv kontekstis, kus tasakaalustatakse pikalt kehtinud poliitilisi hoiakuid pragmaatiliste poliitiliste huvidega, raamistatakse rahvale seniste seisukohtade muutust. Teema on oluline arvestades, et hoolimata sõjast Lähis-Idas on Aabrahami lepped endiselt kestma jäänud ning

lepe üks strateegilistest eesmärkidest, tagada osapoolte julgeolek, on seetõttu aktuaalne. Lisaks on teema päevakohane, kuna Aabrahami lepete käivitamisel mängis olulist rolli Donald Trumpi administratsioon ning Trump astus taas ametisse Ameerika Ühendriikide presidendina 20. jaanuaril 2025, mille tulemusel suureneb võimalus, et Aabrahami lepingud ning nende võimalik laienemine tulevad uuesti päevakorda. 24. märtsil 2025 toimus Valges Majas kabinetiistung, kus Trump väitis, et rohkem riike on väljendanud soovi lepetega liituda (Shalal & Holland 2025).

Bakalaureusetöö eesmärk on luua teadmine, milliseid raamistusi saab täheldada araabia riikide kodanikele suunatud veebimeedia uudislugudes seoses Aabrahami lepetega. Selleks, et luua teadmine, kuidas raamistati Aabrahami lepetele allakirjutanud riikides suhete normaliseerimist Iisraeliga araabia riikide kodanikele, otsitakse vastust järgmisele kesksele uurimisküsimusele:

Kuidas on lepetele allakirjutanud araabia riikide - Araabia Ühendemiraatide, Bahreini ja Maroko meedias käsitletud Aabrahami leppeid?

Kuna Iisraeli-Araabia suhted on olnud tihedalt seotud palestiina küsimusega, siis on täpsustavaks uurimisküsimuseks on:

Kas ja kuidas on araabia riigid Aabrahami leppeid kajastavates uudislugudes käsitlenud Palestiina küsimust?

Uurimisküsimustele vastamiseks viiakse läbi tekstianalüüs eesmärgiga tuvastada araabia riikide poolt esitatud raamistusi veebimeedias seoses Aabrahami lepetega. Uurimismeetodiks on valitud raamistusanalüüs, mida rakendatakse kvalitatiivse sisuanalüüsi kaudu, kuna veebilehekülgede Aabrahami lepete kohaste uudislugude süstematiseerimine ja nendes esinevate raamistuste esiletoomine võimaldab teha järeldusi antud uurimisprobleemi seisukohast. Analüüsitavateks riikideks on kolm araabia riiki, mis allkirjastasid Aabrahami lepped ning mis on lepingu ratifitseerinud: Araabia Ühendemiraadid, Bahrein ja Maroko. Töö fookust arvestades analüüsitakse ametlikes meediakanalites esitatud sõnumeid, mis on suunatud siseriiklikule auditooriumile ning mis kajastavad uudislugusid Aabrahami lepete teemal. Araabia Ühendemiraatides on ametlikuks riiklikuks meediakanaliks *Emirates News Agency*, Bahreinis *Bahrain News Agency* ning Marokos *Maghreb Arabe Press*.

Bakalaureusetöö koosneb neljast suuremast peatükist. Töö esimeses osas määratletakse teoreetiline raamistik, millele uurimus tugineb. Teises peatükis esitatakse ülevaade empiirilisest

juhtumist ehk Araabia-Iisraeli suhetest ning Aabrahami lepetest, kus tuuakse välja analüüsi jaoks oluline kontekst. Järgnevas peatükis seletatakse lahti bakalaureusetöö metodoloogia ja põhjendatakse töös kasutatud uurimisdisaini ning valimit. Neljandas osas viiakse läbi kvalitatiivne sisuanalüüs riikide veebimeedia raamistuste kohta. Seejärel võrreldakse saadud tulemusi omavahel ja formuleeritakse järeldused ning nende põhjal arutletakse saadud tulemuste üle.

1. TEOREETILINE RAAMISTIK

1.1 Raamistamise teooria

Raamistamise (*framing*) kontseptsiooni on rakendatud nii psühholoogia, kommunikatsiooni kui ka politoloogia uuringutes. Antud töös käsitletakse raamistikke poliitilises kommunikatsioonis, mida edastatakse meedia kaudu. Sotsioloog Erving Goffman (1974) kirjeldas raamistamist kui tõlgendamise skeeme, mis võimaldavad inimestel määratleda, tajuda, tuvastada ja märgistada oma elukogemusi ilma ise seda enamasti teadlikustamata (Goffman 1974: 21). Poliitilise kommunikatsiooni ja raamistamise teooria üks mõjukamaid autoreid Robert M. Entman (1993) arendas raamistamise kontseptsiooni veelgi edasi määratledes raamistamist kui protsessi, mis hõlmab tajutava reaalsuse kindlate aspektide valimist ja nende esiletõstmist nii, et see selle abil defineerida probleemi ja selle põhjuseid, anda moraalseid hinnanguid ning soovitada kuidas mingit sündmust lahendada (Entman 1993: 52). Teisisõnu hõlmab raamistamine mingi sündmuse teatud tahkude esiletõstmist nii, et see loob teatud reaalsuse ja toetab mingit teemakäsitlust, hinnangut ning lahendust. Raamistamise uurimise puhul on oluliseks märksõnaks kordumine, sest nagu Entman on näidanud, annab selle toimumine kodanikele võimaluse märgata, mõista, talletada ja meelde tuletada seoseid, mis neil kindla teema raamistusega peaksid tekkima (Entman 2009: 177).

James W. Tankard (2001) on toonud välja, et raamistamise tugevus seisneb võimaluses raamistada debatt ilma, et rahvas oleks teadlik selle toimumisest, võrreldes raamistamist mustkunstniku oskusega publiku tähelepanu ühte punkti suunata, et samal ajal manipuleerida toiminguga teises punktis (Tankard 2001: 97). Samas ei ei tohiks raamistamist taandada negatiivsele nähtusele, kuna raamide kaudu saab probleemidele läheneda teistsugusest vaatenurgast, mis võib esile tuua seni tähelepanuta jäänud mõjupunkte (ibid: 97).

Kuna käesolev uurimistöö keskendub sellele, kuidas eliidid loovad raamistikke, et mõjutada avalikkuse suhtumist on oluline välja tuua Nelson jt (1997) väide, et raamid toimivad sillana eliidi diskursuse ja rahvapoolse arusaamise vahel, ning seetõttu rakendavad poliitilised eliidid

olulisel määral jõupingutusi selleks, et määrata lisaks sellele milline teave meediasse jõuab ka seda, kuidas seda teavet esitatakse, kuna nii saavad raamid toimida olulise avaliku arvamuse kujundajana (Nelson, Clawson, et al., 1997: 224). Poliitikakujundamise uurimise kontekstis on raamistamise teorial oluline väärtus, kuna selle kaudu saab selgitada, kuidas poliitikakujundajad raamivad poliitikaid, et muuta need poliitiliselt vastuvõetavaks (Campbell 2002, 26).

Raamistamise teooria suhtes on esitatud ka teatavat kriitikat. Sotsiaalteadlane Dietram A. Scheufele (1999) esitab olulise tähelepaneku raamistamise teooria kontseptuaalse määratluse ebaselguse osas, mis muudab erinevad uurimused, mis raamistamist rakendavad omavahel võrreldamatuks (Scheufele 1999: 118). Käesoleva uurimustöös rakendatakse raamistikku, mis pakub süsteemset ja reprodutseeritavat lähenemist ja on suunatud just poliitilise kommunikatsiooni ja meediaraamistuse uurimisele.

Merlijn van Hulst ja Dvora Yanow (2014) toovad välja poliitikakujundamise ja selle protsessiga seonduva uurimise jaoks sobiliku teoreetilise lähenemise, mis aitab raamistamise analüüsi selgemalt struktureerida. Nende käsitluses on raamistamise uurimisel võimalik eristada kolme erinevat tasandit: tähendusloome (*sense-making*), sildistamine (*naming*) ja loo jutustamine (*storytelling*) (Hulst & Yanow 2014: 97).

Raamistamine kui tähendusloome (*sense-making*) on protsess, mille käigus konstrueerivad osalejad, kas üksikisikud või kollektiivid, tähendusi olukordadele vastates küsimusele “mis see täpselt on mis siin toimub?” ehk selles protsessis kujundatakse mingist problemaatilisest olukorrast kindel probleem. Rahvale püütakse selle tähenduse loomise kaudu mõistetavaks teha olukordi ja poliitilisi otsuseid, mis esmapilgul ei tundu olevat loogilised (ibid: 97). Selles protsessis mõjutavad üksteist erinevad varasemad kogemused ja detailid, ning lõpuks tulemusena kujuneb selgem arusaam toimuvast ja ilmneb olukorra tähendus (ibid: 98). Tähenduse loomise ehk mõtestamise tasand sobitub käesoleva uurimistööga, kuna fookuses olevate riikide valitsused on otsustanud poliitika kasuks, mis tekitab elanikkonnas vastumeelsust, arvestades sealsete kodanike arvestatavat poolehoidu Palestiinale ning toetust Iisraeli boikoteerimisele. Võib eeldada, et sellises kontekstis ei ole piisav pelgalt lepet kui “rahulepet” sildistada (*naming*) või esitada detailne narratiivi majanduskoostööst (*storytelling*). Esmalt tuleb kujundada rahva jaoks

arusaam sellest, miks selline samm on vajalik ehk tuleb meedia vahendusel määratleda üldisem käsitlus, mille valguses Aabrahami lepetele allakirjutamine loogilisena mõjub.

Raamistamine kui sildistamine (*naming*) kirjeldab protsessi, milles poliitika kujundaja tõstab käsitletava olukorra puhul mingid elemendid esile ja samas ignoreerib mõnede teiste aspektide olemasolu, välistades seeläbi teised vaatenurgad ja võimalikud tegevussuunad ning konstrueerides sotsiaal-poliitilist maailma (ibid: 99). Raamistamise kontekstis tähendab see, et nendele aspektidele, mida soovitakse esile tõsta antakse selle kommunikeerimiseks neile mingi sildistus (ibid: 99). Näiteks asjaolu, kas Aabrahami leppeid sildistatakse meedias rahulepeteks või suhete normaliseerimise lepeteks loob teatud konteksti ning rõhutab seda kui peamist käsitlusviisi.

Raamistamine kui loo jutustamine (*storytelling*) kujutab endast sisuliselt erinevate elementide selekteerimist ning kokku koondamist nii, et need jutustavad loo, mis veenab poliitikaga seotud osapooli selles mis on toimunud, mis toimub ja milliseid peaksid edasised sammud olema (ibid: 101). Koherentne lugu viib tähelepanu eemale võimalikust ambivalentisusest ning esitleb selget ja ühetimõistetavat arusaama mitmetahulise ja keerulise poliitilise olukorra suhtes (ibid: 97). Seega kui tähendusloomes määratletakse probleem ning sildistades defineeritakse poliitika elemendid, siis jutustamine on sellest samm edasi ning selle peamiseks rolliks on veenimispüüdlus loodud narratiivi kaudu. Näiteks, kui meedias Aabrahami leppeid käsitledes esitatakse veenev narratiiv konfliktsest minevikust ning äsja allkirjastatud lepetest kui võimalusest tuua piirkonda rahu ning tulevikus edendada ärikoostööd Iisraeli ja Araabia riikide vahel, samal ajal kõrvale jättes teised aspektid, siis selline narratiiv seob keerulise ning mitmetahulise olukorra üheks põhjalikuks ja loogiliselt sidusaks jutustuseks, mis lepete allkirjastamist õigustab ja rahvast selle vajalikkuses veenab.

Tabel 1. Raamistamise kolm tasandit

Raamistamise tasand	Tunnused
Tähendusloome (<i>sense-making</i>)	Olukorra/poliitika mõtestamine “ Mis see on mis siin täpselt toimub? ” Luuakse teatud tähendus sellele, mis toimub ja kuidas antud poliitikast aru saada.
Sildistamine (<i>naming</i>)	Läbivad nimetused - selekteeritakse , millena tuleks poliitikat näha ja seekaudu juhitakse tähelepanu eemale teistelt aspektidelt. Kommunikatsiooni eesmärgil valitud omaduste nimetamine .
Loo jutustamine (<i>storytelling</i>)	Toob kaks eelnevat tasandit kokku ja seob need jutustuseks. Enamat kui probleemi defineerimine, kuna eesmärk on avalikkuse veenmine jutustuse kaudu. Hõlmab loo lähtekoha (mis on toimunud?) ning lahenduse (mida on vaja teha?) esitamist.

Allikas: Merlijn van Hulst ja Dvora Yanow (2014: 97-101).

2. EMPIIRILISE JUHTUMI TUTVUSTUS

2.1 Araabia-Iisraeli suhte kontekst ja varasemad normaliseerimise lepped

Juba enne Iisraeli riigi loomist on araabia riikide suhted Iisraeliga olnud vaenulikud. 1922. aastal kutsus Palestiina Araabia Kongress araablasi üles boikoteerima juutide ettevõtteid Palestiinas, ning Iisraeli boikoteerimine institutsionaliseeriti 1945. aastal Araabia Liiga loomisega (Fershtman & Gandal 1998: 149). 1967. aastal võeti araabiamaade poolt vastu Hartumi deklaratsioon, milles sõnastati riikide kollektiivne seisukoht “kolme ei” näol: ei rahule Iisraeliga, ei Iisraeli tunnustamisele ning ei läbirääkimistele Iisraeliga (Meital, 2000: 64). Selles deklaratsioonis oli sõnastatud araabia riikide hoiakud, mis on jäänud pikaks ajaks kirjeldama Iisraeli-Araabia suhteid.

Esimene kord kui mõni Araabia riik tunnustas ametlikult Iisraeli riiki oli 1979. aastal, kui valitsustevaheliste läbirääkimiste teel ning Ameerika Ühendriikide vahendamisel allkirjasid Egiptus ja Iisrael rahulepingu. Teine Iisraeli rahulepe Araabia riigiga allkirjastati 1994. aastal Jordaania ja Iisraeli vahel, mis ametlikult lõpetas sõjaseisukorra kahe riigi vahel. Mõlemaid rahuleppeid on kirjelnud Iisraeli rahuuringute professor Benjamin Miller (2010) kui külma rahu (*cold peace*) saavutamist, mis tähendab, et piirkondliku konflikti aluseks olevad probleemid on leevenenud ning jõu kasutamise oht on lähitulevikus pigem ebatõenäoline, kuid samas on riikidevahelised suhted endiselt kaugel täielikust lahenemisest ning osapooled tunnevad ohtu teineteise kasvavast jõust ning võimalikest regionaalse olukorra muutusest (Miller, 2010: 135-136). Miller toob välja, et nende rahulepingute tulemusena eksisteerib rahu riikide valitsuste, mitte vastavate rahvaste vahel, kuna palestiina küsimus on endiselt lahendamata (ibid: 136).

1991. aastal toimus Madridi rahukonverents eesmärgiga käivitada uus rahuinitsiatiiv. See avas tee kahepoolseteks läbirääkimisteks Iisraeli ja Palestiina, Süüria ning Jordaania vahel ning Oslo kokkulepeteks. Hoolimata Oslo kokkulepete raames toimunud kohtumistest Palestiina Vabastusorganisatsiooni ning Iisraeli vahel ei viinud need Palestiina küsimuse lahendamiseni, kuid selle tulemusel mitmed araabia maad löid piiratud diplomaatilisi ja majanduslikke suhteid

Iisraeliga. Ometi jäid suhted siiski tagasihoidlikuks ning nende aluseks olevad kokkulepped ei ole avalikult kättesaadavad (Singer 2021: 449).

2002. aastal esitasid Araabia Liiga liikmesriigid eesotsas Saudi Araabiaga Iisraelile rahuplaani, mille kohaselt kehtestavad 22 araabia riiki täielikud diplomaatilised suhted Iisraeliga tingimusel, et viimane tunnustab iseseisvat Palestiina riiki ja Ida Jeruusalemma kui selle pealinna 1967. aastal paika pandud piiride ja ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsioonidele 242 ja 338 kohaselt (Podeh 2014: 602). Selles deklaratsioonis sõnastati taas araabiamaade tingimused rahuks Iisraeliga - põhimõtte, mida tuntakse maa-rahu-vastu (*land for peace*) positsiooni all. Iisraeli poolt kunagi ametlikku vastust Saudi Araabia ettepaneku asjus ei tulnud (Podeh, 2014: 586).

Esimesed märgid maa-rahu-vastu põhimõtte muutumisest ilmsid pärast Iraani 2006. aasta teadaannet, et neil on õnnestunud rikastada uraani sõjalise tuumaenergia tootmiseks. Selle avalduse järel kujunes Iisraelil, Araabia Ühendemiraatidel ning Bahreinil ühine vaenlane Iraani näol (Fakhro & Baconi 2022: 51). Lisaks tajusid osapooled kasvavat ohtu Iraani toetatud rühmituste poolt nagu Hezbollah, Hamas ja Houthid ning kõige selle tulemusena hakati pidama solidaarsust Palestiinaga teisejärguliseks (ibid: 51).

2.2 Aabrahami lepped

Nõndanimetatud Aabrahami lepped on diplomaatilised kokkulepped suhete normaliseerimiseks, mille sõlmis Iisrael nelja Araabia riigiga. Lepete puhul on märkimisväärne, et neid raamistati rahulepetena, kuna tavaliselt on selle termini all sõlmitud lepped mõeldud, et sõdu lõpetada vaenulike riikide vahel, kuid Iisrael ei ole ühegi allakirjutanud Araabia maaga kunagi sõda pidanud (Singer 2020: 449). Seega esitleti leppeid suhete normaliseerimise asemel rahulepingutena, et tõsta nende poliitilist mõju (ibid: 449).

Esimese sammuna toimus Araabia Ühendemiraatide ja Bahreini suhete normaliseerimine Iisraeliga. Rahulepete ühise deklaratsiooni allkirjastamine toimus 15. septembril 2020 Ameerika Ühendriikide pealinnas Washingtonis, kus vahendaja rollis osales Ameerika Ühendriikide president Donald Trump, Iisraeli peaminister Benjamin Netanyahu, Araabia Ühendemiraatide välisminister Abdullah bin Zayed Al Nahyan ning Bahreini välisminister Abdullatif bin Rashid

Al Zayani. Aabrahami lepete nimetus viitab patriarh Aabrahamile, keda peavad oma esiisaks kolm monoteistlikku religiooni: judaism, kristlus ja islam (Singer, 2021: 448). Leppes seisab, et selle eesmärk on edendada erinevate uskude ning kultuuride vahelist rahu, julgeolekut ning läbikäimist ja dialoogi (USA välisministeerium, 2020a). Nii Araabia Ühendemiraadid kui ka Bahrein allkirjastasid Washingtonis ka eraldiseisvad kahepoolsed lepped Iisraeliga, kus sõnastati täpsemad kokkulepped. Araabia Ühendemiraatidega sõlmitud lepe koosneb seitsmest leheküljest ning on kõige detailsem bilateraalsetest deklaratsioonidest. Leppes määratleti ühised eesmärgid 12 punkti näol, mis käsitlesid muu hulgas nii rahu ja diplomaatia edendamist kahepoolsetes suhetes ning koostöö arendamist erinevates valdkondades, mis toovad riikidele kaasa kahepoolset kasu majanduse, heaolu ja julgeoleku valdkondades (USA välisministeerium, 2020b 2-4). Selles leppes on kahes lõigus ära mainitud osapoolte pühendumus Iisraeli-Palestiina konfliktile lahenduse leidmise osas (ibid: 1).

Bahreini ja Iisraeli vaheline kokkulepe on mahutatud ühele leheküljele, kus on üldsõnaliselt sõnastatud kahepoolsed eesmärgid: rahu, julgeoleku, diplomaatiliste suhete ning koostöö kehtestamine erinevates valdkondades (USA välisministeerium, 2020c). Lepe ühes lõigus on välja toodud ka osapoolte pühendumus Iisraeli-Palestiina konflikti lahendamise osas (ibid).

23. oktoobril 2020 esitasid Iisrael, Ameerika Ühendriigid ning Sudaan ühisavalduse, kus riikide liidrid teatasid otsusest normaliseerida suhted Iisraeli ja Sudaani vahel (Singer 2020: 448). Vastutasuks normaliseerimise kokkuleppele nõustusid Ameerika Ühendriigid eemaldama Sudaani terrorismi toetavate riikide nimekirjast, mis oli seni takistanud Sudaanil rahvusvahelise abi saamist ja majandussuhete arendamist (Yossef 2021: 16). Sudaani ja Iisraeli vaheline lepe on ühe lehekülje pikkune ning sisaldab sarnaseid üldiseid sõnumeid kui ühine deklaratsioon. Selles sõnastatakse eesmärkideks rahu ja religioonidevahelist koos eksisteerimist ning Palestiina küsimust ei käsitleta (USA välisministeerium 2020d).

22. detsembril 2020 esinesid Iisrael, Maroko ja Ameerika Ühendriigid ühisavaldusega, milles nad kuulutasid suhete normaliseerimist Iisraeli ja Maroko vahel. Kahest leheküljest koosnev lepe ei puuduta Iisraeli ja Maroko suhteid, vaid algab avaldusega, et Ameerika Ühendriigid tunnustavad Maroko suveräänsust Lääne-Sahara üle (USA välisministeerium 2020e). See on

Ühendriikide poolt tehtud kompromiss, mida tõenäoliselt ei oleks tehtud väljaspool Aabrahami lepete konteksti (Yossef 2021: 16). Seejärel on sõnastatud, et Maroko Kuningriigi seisukoht Palestiina küsimuses on endine (USA välisministeerium 2020e). Lisaks erinevalt teistest lepetest mainitakse selles kultuurilist sidet Iisraeliga tänu Marokos paiknevale juudi kogukonnale (ibid).

3. UURIMISTÖÖ EESMÄRK JA METOODIKA

3.1 Uurimistöö eesmärk ja uurimisküsimused

Aabrahami lepete ja meedia raamistuste seost on varem uurinud Mohammed El-Nawawy ja Mohamad Hamas Elmarsy (2022), kes käsitlesid Iisraeli-Palestiina konflikti raamistamist ühes Iisraeli ja ühes Araabia Ühendemiraatide meediaväljaandes enne Aabrahami lepete sõlmimist ning selle allkirjastamise järgselt (El-Nawawy & Elmarsy 2022: 1869). Autorid väidavad, et rahulepe tõi kaasa olulise nihke Emiraatide väljaandes, kuna Araabia Ühendemiraatide ajaleht võttis lepingu sõlmimise järgselt omaks Iisraeli-meelse raamistiku ning tsiteerisid oluliselt vähem Palestiina allikaid (ibid: 1887). Samas leidsid autorid, et Emiraatide väljaanne oli Iisraeli suhtes kriitilisem kui Iisraeli enda ajaleht ning seda nii enne kui peale Aabrahami lepete sõlmimist (ibid: 1886).

Elham Fakhro ja Tareq Baconi (2022) on uurinud Aabrahami lepete osapoolte ühiseid julgeolekuhuvisid ning väidavad, et lepingute allkirjastamise järgselt on nii Bahreini kui ka Araabia Ühendemiraatide esindajad järjekindlalt väitnud, et suhete normaliseerimine Iisraeliga ei ole toimunud mitte välis- ega sisejulgeoleku kaalutlustel, vaid regionaalse sallivuse ja kooseksisteerimise ning majanduslike arengute eesmärgil (Fakhro & Baconi 2022: 50). Autorite järgi olid riikide sõnumid kooskõlas Aabrahami lepetes esitatud avaldustega, mis viitasid kultuurivahetuse ja majandussuhete edendamisele ning ei käsitlenud riigikaitset ega julgeolekuküsimusi (ibid: 50).

Kuigi ülaltoodud uurimustes on käsitletud meediakajastuse raamistust Aabrahami lepingute kontekstis, siis puudub uurimus sellest, kuidas Araabia riigid proovisid siseriiklikult raamistada Aabrahami lepetega liitumist oma kodanikele. Arvestades Iisraeli-Araabia varasemat suhete konteksti on oluline mõista, milliseid raamistikke leppele allakirjutanud Araabia riigid kasutasid, et siseriiklikult leppega liitumist, ehk poliitilise kursi muutust rahvale põhjendada. Seega on uurimustöö esimene eesmärk tuvastada, kuidas on lepetele allakirjutanud Araabia riigid meedias raamistanud põhjendused Aabrahami lepetega liitumiseks. Kuna Iisraeli-Araabia suhted on olnud tihedalt seotud palestiina küsimusega, siis on käesoleva uurimuse eesmärk luua ka teadmine, kas

ja kuidas on araabia riigid Aabrahami leppeid kajastavates uudislugudes raamistatud Palestiina küsimust.

Lähtuvalt eelpool defineeritud uurimistöö eesmärkidest püstitatakse järgmised uurimisküsimused:

1. Esiteks, kuidas on lepetele allakirjutanud araabia riigid - Araabia Ühendemiraadid, Bahrein ja Maroko riiklikus meedias raamistanud Aabrahami leppeid?
2. Teiseks, kas ja kuidas on need araabia riigid Aabrahami leppeid kajastavates uudislugudes raamistanud Palestiina küsimust?

3.2 Metoodiline lähenemine

Bakalaureusetöö uurib, kuidas raamistati Aabrahami lepetele allakirjutanud araabia riikides suhete normaliseerimist Iisraeliga nende riikide kodanikele veebimeedia kaudu. Metodoloogilise raamistiku loomisel tuginetakse Merlijn van Hulst'i ja Dvora Yanow 2014. aastal avaldatud raamistamise teoreetilisele lähenemisele. Raamistamise on sobiv meetod käesoleva uurimuse läbiviimiseks, kuna selle teoreetiline lähtekoht annab võimaluse mõista, kuidas poliitika kujundajad nähtust rahvale esitavad. Hulsti ja Yanow raamistuse teooria käsitlus toetab uurimisküsimustele vastamist, kuna nende käsitlust rakendades saab tuvastada, milliseid tähendusi on loodud poliitilises kommunikatsioonis ehk milliseid põhjendusi toodi esile Iisraeliga suhete normaliseerimisel. Töös rakendatakse Hulst'i ja Yanow kolme raamistamise analüüsitasandit. Esimeseks raamistuse tasandina käsitletakse tähenduse loomist, mille abil analüüsitakse, kuidas riigid meediakajastuste kaudu mõtestasid kuidas antud suunamuutusest suhtes Iisraeliga aru saada.

Teine raamistuse tasand on sildistamine ehk poliitika valitud osade esiletõstmine. Siltide tuvastamine algab tekstide põhjaliku läbilugemisega, mille käigus tuuakse välja korduvad sõnad ja ideed, mis Aabrahami lepete põhjendamisel esile tulevad. Kolmandaks tasandiks on jutustustamine ehk narratiivide loomine ja nende kaudu veenmine. Iga tuvastatud sildi puhul tuuakse välja neile vastavad tähendusloomed ja jutustused.

Töös kombineeritakse induktiivset ja deduktiivset lähenemist. Deduktiivse elemendina lähtutakse Hulsti'i ja Yanow teooria raamistikust. Induktiivse lähenemist rakendades tuletatakse sildid andmetest ning need pannakse paika kui artiklid on kvalitatiivselt läbi töötatud. Täheenduse loome ja jutustamise kategooriate analüüsiühikuks on ühe tähendusega tekstiosa, kuna artiklite läbitöötamise käigus on see osutunud kõige sobivamaks variandiks mille abil artiklitest esile tuua analüüsiks vajalikud elemendid. Sildistamise kodeerimisühikuks on teooriast tulenevalt fraas või sõna, mis paigutab analüüsitava teema mingisse kategooriasse, luues nii tähenduslikke eristusi, näiteks sõda/rahu, kultuuride koostöö/kultuuriline vastasseis (Hulst & Yanow 2014: 100). Sellest tulenevalt otsitakse siltide tuvastamiseks artiklitest silmnähtavalt korduvaid sõnu ja fraase, ning need tuuakse välja vastavalt esindatusele. Analüüsiühikuks on raamistus (täheendusloome, sildistus või loo jutustus) artikli tasandil – vaadeldakse, kas need esinesid artiklites ja kui palju kordi. Kuigi iga esinemiskord märgitakse üles, lähtutakse järelduste tegemisel sellest, millised raamid esinevad kõige sagedamini. Eesmärk on välja tuua korduvad tähendused ja peamised suundumused valimis. Kvalitatiivse andmeanalüüsi läbiviimiseks kasutatakse QCMap (*qualitative content analysis map*) analüüsitarckvara, et tähenduslikke osi üles märkida ning seejärel süstematiseerida. Rakendades teooriast tulenevat kolme analüüsitasandit tuvastatakse uurimustöös, millised sildistused, tähendusloome ja jutustused luuakse veebimeedia lugudes, mis käsitlevad Aabrahami leppeid ning esitatakse järeldused lähtuvalt uurimistöö küsimustest.

Vaatluse alla võeti kolm väljaannet: *Emirates News Agency*, *Bahrain News Agency* ning *Maghreb Arabe Press*. Kõik kolm väljaannet sai valitud kuna need on riikide ametlikud meediakanalid ning seega sisaldavad sõnumeid, mis peegeldavad valitsuse ametlikke seisukohti, mis on suunatud riigi rahvale. Kõik väljaanded ilmuvad lisaks arabia keelele ka inglise keeles. Antud uurimus viiakse läbi ingliskeelsete artiklite põhjal. Kõigis kolmes väljaandes osutusid valituks artiklid, mis Aabrahami lepete allkirjastamise järgselt väljaannete otsingumootoris vastasid märksõnadele “Abraham Accords”, “Israel”, “peace deal” ning käsitlesid uurimuse eesmärgist tulenevalt olulist konteksti. Valimist jäeti välja lood, mis tulid valitud märksõnadega esile, kuid kuulutasid üldsõnaliselt diplomaatiliste visiitide toimumist ning ei sisaldanud edasist analüüsivat teksti. Selliseid juhtumeid oli vähe. Analüüs viiakse läbi iga väljaande kohta eraldi ning tuuakse seejärel välja nende erinevused ning ka üldised suunitlused.

Kuigi Sudaan kuulub riikide hulka, mis sõlmis Aabrahami lepete raames rahu Iisraeliga, jäetakse selle riigi meedia uurimine valimist välja kahel põhjusel. Esiteks iseloomustab Sudaani rahvastikku madal lugemisoskuse tase, mis tähendab, et kirjaliku veebimeedia kui valitsuse kommunikatsioonikanali tõhusus on piiratud. Teiseks on riigis poliitilise ebastabiilsuse tõttu veebimeediale ligipääs ning järjepidevus häiritud. Nende tegurite tõttu pole võimalik sealse veebimeedia analüüsimise põhjal uurimistöö küsimustele vastamiseks vajalikku informatsiooni koguda. Seetõttu keskendub käesolev töö kolmele riigile, kus kirjalik veebimeedia on valitsuse kommunikatsioonis ulatuslikult kasutuses ning ligipääsetav.

Ajaperioodiks võeti kõikide riikide puhul võrdne ajavahemik ehk Aabrahami lepete allkirjastamise päevast alates kaks nädalat. Analüüsitaval perioodil on äsja toimunud oluline nihe vaadeldavate riikide poliitikas Iisraeli suunal ning selle põhjendamine leiab olulisel hulgal kajastust riikide ametlikes meediakanalites. Esimese kahe nädala uurimine annab võimaluse koguda kõige vahetumaid ja värskemaid uudislugusid, kuna vahetult peale allkirjastamist keskenduvad ametlikud meediakanalid aktiivselt poliitiliste sammude põhjendamisele. Bahrein ja Araabia Ühendemiraadid allkirjastasid lepped samal kuupäeval ning nende puhul uuritavaks ajaraamiks 15.09.2020 - 29.09.2020. Maroko liitus leppega hiljem ning uuritav periood on 22.12.2020 - 05.01.2021. Bahreini väljaandes tuvastati 58 uudislugu, Araabia Ühendemiraatide väljaandes 31 ning Bahreini riiklikus meedias 32 kirjutist. Kolme väljaande peale kokku analüüsiti töös 121 uudislugu. See andmehulk pakub põhjaliku ülevaate Aabrahami leppeid käsitlevast kajastusest ning kogutud andmete küllastus võimaldab esitada usaldusväärseid järeldusi, mille abil vastata uurimisküsimustele.

4. EMPIIRILINE UURIMUS

Lähtudes Hulsti ja Yanow teooriast ning veebimeedia analüüsi tulemustest tuuakse iga uuritava riigi kohta välja peamised esinenud raamistused kolmel analüüsitasandil (täendusloome, sildistamine, jutustamine). Selle eesmärk on tuua esile korduvad mustrid, mida leppele allakirjutanud araabia riigid kasutasid, et leppega liitumist rahvale õigustada. Teiseks on eesmärk luua teadmine, kas ja kuidas on kolm riiki Aabrahami leppeid kajastavates uudislugudes raamistatud Palestiina küsimust. Uurimuse lõpuosas esitatakse peamised empiirilised leiud ning arutletakse nende üle.

4.1 Aabrahami lepete raamistus Araabia Ühendemiraatide riiklikus veebimeedias

4.1.1 Täendusloome (*sense-making*) tasandi raamistused: “Mis see on mis siin täpselt toimub?”

Täendusloome 1: Aabrahami Lepped kui pöördepunkt rahu ja stabiilsuse suunas Lähis-Idas

Üks peamistest täendusloome vormidest, mida Ühendemiraatide ametikus meediadiskursuses esitatakse Aabrahami lepete kohta on see, et tegemist on rahualgatusega, mis mõjub positiivselt nii Ühendemiraatidele kui ka Lähis-Ida regioonile laiemalt. Ühendemiraatide allakirjutamist lepetele esitatakse kui “*uut peatükki*” ehk pöördepunkti, mis “*sillutab tee*” raulooma suunas Lähis-Ida regioonis laiemalt ning loob stabiilsust. *Emirates News Agency* vaatluse all olevast 31 artiklist esines 18 artiklis raamistusi, mis rõhutasid rahuloomet regioonis.

Järgnev väljavõte on representatiivne näide sellest, kuidas Aabrahami leppeid rahuloomena on raamitud: “*Lähis-Idas algab täna uus peatükk ... esimest korda 26 aasta jooksul allkirjastavad*

kaks Araabia riiki ja Iisrael rahuleppe, mille eesmärk on sillutada teed tulevikku vaatavale, edukale ja stabiilsele piirkonnale.” (Emirates News Agency, 2020f).¹

Lepet õigustatakse kui õilsat ja moraalset murdepunkti, mille eestvedajaks on Emiraadid ning mis on enamat kui riikidevaheliste diplomaatiliste suhete loomine.

Tähendusloome 2: Aabrahami lepped toovad pragmaatilist kasu

Teine korduv tähendusloome, mille kaudu Aabrahami leppeid esitatakse on pragmaatilise kasu rõhutamine. Riigimeedia viitab vaadeldava ajaperioodi jooksul läbivalt erinevatele viisidele, kuidas koostöö Iisraeliga võimaldab arenguid erinevates sektorites Ühendemiraatide huvide edendamisel. *Emirates News Agency* vaatluse all olevast 31 artiklist esines 13 uudisloos raamistusi, mis rõhutasid pragmaatilist kasu.

Järgnev väljavõte on näide laiemast mustrist, kuidas Aabrahami leppeid Ühendemiraatide meedias mõtestatud on:

“Ajalooline Aabrahami lepe ei stimuleeri seega üksnes kaubandus- ja investeerimiskoostööd Araabia Ühendemiraatide ja Iisraeli valitsuste vahel, vaid toob kaasa ka uued rahavood ja jõulise ärilise tegevuse, millest saavad koheselt kasu mõlema riigi mitmekesised erasektorid ning ka kogu piirkonna majandused.”(Emirates News Agency, 2020r).²

Seega rõhutatakse läbivalt majanduskoostöö arengut nii riiklikult kui ka erasektoris, ning lisaks luuakse kuvand lepingust kui lahendusest, mis edendab majanduskoostööd kogu regioonis laiemalt. Leppeid mõtestati ka kui väljapääsu riigi pikaajalisest naftasektori tulude sõltuvusest ning kui võimalust tagada majanduslik jätkusuutlikkus:

---

¹ *“The Middle East will open a new chapter today ... for the first time in 26 years, two Arab states and Israel will sign a peace treaty, aimed at paving the way for a forward- looking prosperous and stable region.”* (Emirates News Agency, 2020f).

² *“The historic Abraham Accord will thus not only stimulate trade and investment cooperation between the UAE and Israeli governments but also generate new cash flows and robust business activities that will immediately benefit the diverse private sector in both countries, as well as the regional economies.”* (Emirates News Agency, 2020r).

“Energeetikast, lennundusest, kaitsetööstusest, küberturvalisusest ja kosmoseteadusest kuni tehnoloogia, tervishoiu, toidujulgeoleku, finantsteenuste ja turismini - on suuri strateegilise koostöö võimalusi olulistest valdkondades, mis toetavad tugevalt Araabia Ühendemiraatide majandusarengu kava ja selle jätkuvat teekonda majanduse mitmekesistamisel, viies selle naftast sõltuvast majandusest üheks maailma arenenumaks teadmistepõhiseks majanduseks.” (Emirates News Agency, 2020r).³

Tähendusloome 3: Aabrahami lepped kui Palestiina küsimuse edendamine

Kolmas korduv viis, millena leppeid Iisraeliga mõtestatakse, on nende esitamine vahendina Palestiina küsimuse edendamiseks. Ühendemiraatide riikliku meedia vaatluse all olevast 31 artiklist leidis kaheksas uudisloos selliseid raamistusi, mis rõhutasid Palestiina küsimuse temaatikat.

Artiklites tulevad esile kaks peamist tähendusloome suunda seoses Palestiina temaatikaga. Esiteks rõhutatakse läbivalt, et lepped Iisraeliga on viis Palestiina omariikluse edendamiseks, mitte selle reetmiseks. Teiseks väidetakse, et üks tingimustest lepingute sõlmimisel oli Iisraeli poolt paanitud Palestiina alade annekteerimise peatamine. Järgnev väljavõte illustreerib ühte tüüpilist Palestiina raamistuse esitust Ühendemiraatide meedias:

“Allkirjastades ajalooline rahulepe Iisraeliga Ameerika osapoole toel, õnnestus minu riigil annekteerimise otsus külmutada ja avada laiad väljavaated, mille abil saavutada kõikehõlmav rahu regioonis.” (Emirates News Agency, 2020ad).⁴

---

³ *“From energy, aviation, defence, cybersecurity and space science to technology, health care, food security, financial services and tourism, there are major opportunities for strategic cooperation in vital sectors that strongly support the UAE’s economic development agenda and its ongoing journey to diversify its economy from the dependence on oil to one of the world’s most advanced knowledge economies.”* (Emirates News Agency, 2020r).

⁴ *“With the signing of a historic peace accord with Israel, supported by American efforts, my country was able to freeze the annexation decision and opened broad prospects to achieve a comprehensive peace in the region.”* (Emirates News Agency, 2020ad).

4.1.2 Sildistamise (*naming*) tasandi raamistused: “Kommunikatsiooni eesmärgil valitud omaduste nimetamine.”

Lähtudes Araabia Ühendemiraatide riikliku veebimeedia *Emirates News Agency* analüüsi tulemustest saab eristada kolme peamist elementi, mida on kasutatud Aabrahami lepete raamistamisel Ühendemiraatide meedias, et luua rahvale arusaama sellest, mis lepingud “on” ja “ei ole”.

Sildistus 1: “rahuloov rahuleping”

Kõige enam kasutati “Aabrahami lepped kui rahuloovad rahulepingud” sildistust lepetele tähenduse loomisel. Ühendemiraatide meediakajastuses nimetatakse lepinguid “*rahuloovateks*” ning sildistatakse valdavalt kui “*rahuleppeid*” samas kui tagasihoidlikumalt on lepet nimetatud suhete “*normaliseerimiseks*” üksikutel juhtudel. Läbivalt nimetatakse allkirjastamist kui sammu “*tõelise rahu*” ja “*sooja rahu*” saavutamisel. Leppeid nimetatakse ka kui rahu-rahuvastu “*peace-for-peace deals*” eristades neid araabiaamaade varasematest lepetest, kus rahu tingimuseks Iisraeliga on kehtinud põhimõte, mida tuntakse maa-rahuvastu “*land for peace*” positsiooni all.

Sildistus 2: “turvalisus ja stabiilsus”

Riigimeedias raamistatakse Aabrahami lepete sõlmimist läbivalt kui “*turvalisuse ja stabiiluse*” kaitsmist ja loomist. Raamistused, mis esile tõstetakse kirjeldavad olukorda kui “*regiooni stabiilsuse ja turvalisuse garanteerimist*” ning “*turvalisuse ja stabiilsuse tugevdamist*”. Selle sildistamise esiletõstmise taga võib näha soovi sildistada leppeid kui kaitset Araabia Ühendemiraatide piirkondliku vaenlase Iraani vastu, tõrjudes leppe kriitikute vaatenurka, mis näeb lepet ohuna palestiinlaste turvalisusele.

Sildistus 3: “ajaloolisus”

Läbivalt argumenteeritakse “ajaloolusele” läbi erinevate variatsioonide, nimetades neid “*ajalooliseks läbimurdeks*” “*ajalooline sammuks*” ning “*ajalooliseks rahuleppeks*.”

Raamistamise kontekstis saab tõlgendada, et selle sildistuse abil defineeritakse leppeid erakordse, ainulaadse ning mõjult võimsana, eristades neid nii varasematest lepetest.

4.1.3 Loo jutustamise (storytelling) tasandi raamistused: Raamimise kui loo jutustamise kasutamine.

Loo jutustamine hõlmab endas loo lähtekoha (mis on toimunud?) ning lahenduse (mida on vaja teha?) esitamist. Järgnevalt tuuakse välja kindlad probleemid ning lahendused, mida Ühendemiraatide riigimeedias on esitatud, et õigustada Aabrahami lepete vajalikkust.

Jutustus 1: Lähis-Ida regiooni julgeolek

Jutustuse lähtekoht: Julgeolekuprobleemid Ühendemiraatides ning Lähis-Idas laiemalt

Emiraatide meedias tuuakse läbivalt esile Lähis-Ida julgeolekuprobleemid. Raamistik, mida luuakse jutustab loo piirkonna pidevast kriisist ja sõjast, mille tõttu sealne areng on stagneerunud ning kus tegutsevad radikaalsed liikumised, kellega seostatakse ka vastuseisu Aabrahami lepetele. Probleemipüstitus defineeritakse läbivalt mitte lihtsalt Emiraatide riiklikul tasandil, vaid laiema kriisina, mis mõjutab tervet regiooni:

„Mitte-Araabia riigid ja hulk riigiväliseid tegutsejaid eksisteerivad moonutatud maailmavaatega igavese vastupanu teljel. Nad propageerivad üht või teist äärmusluse vormi. Nad on nostalgilised kaotatud impeeriumide järele või on neil kinnisidee uue kalifaadi moodustamisest. Nad tekitavad ja saavad elujõudu konfliktisusest, kaosest ja ebastabiilsusest. Nad teevad maha Ameerikat, Iisraeli ja AÜE-d. Nad on olnud normaliseerimise kõige ägedamad kriitikud.“ (Emirates News Agency, 2020c).⁵

---

⁵ “Non-Arab countries and a mob of nonstate actors exist in a warped axis of perpetual resistance. They advocate one brand or another of extremism. They are nostalgic over lost empires or obsess over a new caliphate. They produce and thrive on conflict, disorder and instability. They bash America, Israel and the UAE. They have been the most vicious critics of normalisation.” (Emirates News Agency, 2020c).

"70 aastat on Lähis-Idat laastanud üks konflikt teise järel... Oleme nendes konfliktides kaotanud miljoneid elusid ja tohutuid ressursse, mis on viinud äärmise mahajäämuse ja vaesuse ni mitmel pool Araabia maailmas." (Emirates News Agency, 2020f).⁶

Lahenduse jutustus: Lähis-Ida julgeolekuolukorra ümberkujundamine rahulepingu kaudu

Aabrahami leppeid raamistatakse kui lahendust Lähis-Idas valitsevale ebastabiilsusele ning seda seotakse rahva tahtega.

„Sel nädalal allkirjastatud rahulepe on vooruslik vastus. See on murranguline meeldetuletus, et emiraadid, iisraellased ja kogu Lähis-Ida rahvad on konfliktidest väsinud. Nüüd on prioriteediks jätkata oma ühiskondade moderniseerimist ja kogu piirkonna stabiliseerimist. Parematest suhetest araabia riikide ja Iisraeli vahel on kasu, kuid peame minema kaugemale ja tegutsema kiiremini ka teistes valdkondades.“ (Emirates News Agency, 2020c).⁷

Ühtlasi väljendatakse seisukohta, et lepete allkirjastamisega luuakse sidemed “normaalse” piirkondliku partneriga Iisraeli näol, vastukaaluks radikaalsetele gruppidele. Artiklites vastandatakse Emiraate ekstremistidele, kujutades riiki mõõduka Islami põhimõtteid järgivana:

„Esimene ja kõige pakilisem prioriteet on pingete de-eskaleerimine ja piirkondliku dialoogi alustamine rahu ja julgeoleku teemal. Me soovime endale normaalseid naabreid.“ (Emirates News Agency, 2020c).⁸

---

⁶ *"For 70 years, the Middle East has been plagued by conflict after another... We have lost millions of lives and massive resources in these conflicts, which led to extreme underdevelopment and poverty in several parts of the Arab world."* (Emirates News Agency, 2020f).

⁷ *"The signing of the peace accord this week is the virtuous response. It is a disruptive reminder that Emiratis and Israelis, and all the people of the Middle East, are tired of conflict. The priority now is to continue to modernise our societies and to stabilise the broader region. Better ties between Arab states and with Israel will help, but we must go further and faster on other fronts."* (Emirates News Agency, 2020c).

⁸ *"The first and most urgent priority is to de-escalate tensions and begin a regional dialogue on peace and security. We want normal neighbours."* (Emirates News Agency, 2020c).

„Siin Emiraatides püüame anda teistsugust eeskuju. Meie oleme pühendunud islami tõelistele põhimõtetele – mõõdukusele, kaasamisele ja rahule. Eelmisel aastal võõrustasime esimest paavsti visiiti Araabia poolsaarel... Me rajame Abu Dhabisse usunditevahelist Aabrahamliku Perekonna Maja, kus asub mošee, kirik ja sünagoog ühes ja samas hoones.“ (Emirates News Agency, 2020c).⁹

Lepeid kujutatakse pöördepunktina Lähis-Ida ajaloos, kus mineviku konfliktide ning ebastabiilsuse juurest liigutakse rahu, koostöö ning arengu suunas. Ühtlasi kujutatakse lepet ajaloolise eeskujuna rahvusvahelisel tasandil:

„Seega tähistavad täna allkirjastatavad rahulepped strateegilise muutuse algust meie piirkonnas, mis põhineb vastastikusel kasul ja edendab arengut, julgeolekut ning stabiilsuse tugevdamist kogu regioonis.“ (Emirates News Agency, 2020f).¹⁰

„Araabia Ühendemiraadid usuvad, et Ameerika Ühendriikide roll Lähis-Idas on positiivne ja seda usku kinnitab lepe, mille me täna Valges Majas allkirjastame – lepe, mille juhtimise te olete enda peale võtnud ning mis jääb majakaks kogu inimkonna ajaloos kõigile rahuarmastavatele inimestele üle maailma.“ (Emirates News Agency, 2020b).¹¹

---

⁹ *“In the Emirates, we are trying to set a different example. We are committed to the true tenets of Islam moderation, inclusion and peace. We hosted the first ever visit of the pope to the Arabian Peninsula last year... We are building an interfaith Abrahamic Family House in Abu Dhabi, with a mosque, church and synagogue in the same complex.”* (Emirates News Agency, 2020c).

¹⁰ *“Therefore, the peace accords being signed today represent the beginning of a strategic transformation in the region, based on mutual benefits that will boost development, security and stability of our region.”* (Emirates News Agency, 2020f).

¹¹ *“The United Arab Emirates believes that the role of the United States in the Middle East is positive, and this belief is evidenced by the Accord that we are signing today at the White House, for which you have taken the lead, and will remain a beacon in human history for all peace-loving people around the world.”* (Emirates News Agency, 2020b).

Jutustus 2 : Palestiina küsimus

Jutustuse lähtekoht: Ühendemiraatide jaoks on Palestiina omariiklus keskse tähtsusega.

Loo jutustamise tasandil veendakse rahvast, et Ühendemiraadid ei ole oma seisukohta Palestiina omariikluse küsimuses muutnud. Viidatakse Araabia rahualgatusele, ning selles sõnastatud põhimõtetele, mis nõuavad Palestiina riigi iseseisvuse ning Ida Jeruusalemma kui selle pealinna tunnustamist. Seda tuuakse esile selgitamata, kuidas mõjutab Palestiina omariikluse püüdlusi asjaolu, et Araabia rahualgatuse raames nähti ette Iisraeliga suhete sõlmimist ainult siis, kui ülaltoodud tingimused on täidetud:

“Progress Palestiina riikluse asjus on samuti keskse tähtsusega.” (Emirates News Agency, 2020c).¹²

“AÜE rõhutavad, et ei muuda oma seisukohta Palestiina riigi loomise toetamise osas 4. juuni 1967. aasta piiride alusel, kus pealinnaks on Ida-Jerusalemm ning mis on kooskõlas rahvusvaheliselt legitiimsete resolutsioonide ja Araabia rahualgatusega...” (Emirates News Agency, 2020e).¹³

“Üleskutse iseseisva Palestiina riigi loomiseks 1967. aasta piiride alusel, mis näeb ette Ida-Jerusalemma pealinnana, on kooskõlas relevantsete rahvusvaheliste resolutsioonidega ja araabiamaaade ning rahvusvahelise üldsuse üksmeelse seisukohaga, jääb kindlaks nõudeks.” (Emirates News Agency, 2020ad).¹⁴

---

¹² *“Progress on Palestinian statehood is also central.”* (Emirates News Agency, 2020c).

¹³ *“The UAE stresses that it is not changing its stance to support the establishment of a Palestinian state based on the borders of 4th June, 1967, with East Jerusalem as its capital, in compliance with legitimate international resolutions and the Arab Peace Initiative...”* (Emirates News Agency, 2020e).

¹⁴ *“The call for the establishment of an independent Palestinian state on the borders of 1967 with East Jerusalem as its capital in line with the relevant international resolutions and the Arab and international consensus will remain a firm demand.”* (Emirates News Agency, 2020ad).

Lahenduse jutustus: Aabrahami lepped aitavad kaasa Palestiina küsimuse edendamisele.

Aabrahami leppeid raamistatakse Palestiina huve kaitsvana. Korduvalt esitatakse narratiivi, et lepped on diplomaatiline võit, mis aitavad peatada Iisraeli edasise annekteerimisplaane Palestiina Läänekaldal ning loovad võimaluse uute läbirääkimiste alustamiseks. Antakse mõista, et lepete allkirjastamise järel suudavad Emiraadid paremini esindada palestiinlaste huve:

“AÜE ja Iisraeli vaheline lepe peatas annekteerimise. Palestiina juhtkond peaks kasutama seda hetke oma lähenemisviisi ümberkorraldamiseks ja konstruktiivsetesse aruteludesse naasmiseks ettevalmistamiseks. Nagu alati, on neil AÜE täielik toetus, mis on nüüd Iisraeli suhtes veelgi mõjusam.” (Emirates News Agency, 2020c).¹⁵

“Allkirjastades ajalooline rahulepe Iisraeliga, mida toetasid Ameerika Ühendriikide pingutused, suutis minu riik peatada annekteerimise otsuse ning avada ulatuslikud võimalused piirkondliku tervikliku rahu saavutamiseks. Loodame, et see rahulepe annab palestiinlastele ja iisraellastele võimaluse naasta läbirääkimiste juurde, et saavutada rahu.” (Emirates News Agency, 2020ad).¹⁶

Jutustus 3: Majanduslik käekäik

Jutustuse lähtekoht: Ühendemiraatide majandust on vaja mitmekesistada ning regioonis valitseb majanduslik stagnatsioon

Ühendemiraatide riiklikus meedias on tõstatatud probleemina majanduslik käekäik nii riigi siseselt kui ka regioonis laiemalt. Tuuakse esile piirkonna kõrge töötuse määr ning sõltuvus rahvusvahelisest abist:

---

¹⁵ *“The UAE-Israel accord stopped annexation. The Palestinian leadership should use this moment to reorganise its approach and prepare to re-engage in productive discussions. As always, they will have the UAE’s full support, now carried with more weight directly to Israel.”* (Emirates News Agency, 2020c).

¹⁶ *“With the signing of a historic peace accord with Israel, supported by American efforts, my country was able to freeze the annexation decision and opened broad prospects to achieve a comprehensive peace in the region. We hope this peace accord will provide the opportunity for the Palestinians and the Israelis to re-engage in negotiations to achieve peace.”* (Emirates News Agency, 2020ad).

“Töötuse määr piirkonnas on praegu üks maailma kõrgeimaid. Mõned riigid sõltuvad teiste riikide poolsest rahalisest abist ning rahvusvahelistest organisatsioonidest oma riigieelarve haldamisel.” (Emirates News Agency, 2020f) ¹⁷

Probleemi raamistikuks seatakse Emiraatide haavatavus kuna riigi majandus sõltub olulisel määral nafta ekspordist. Seega rõhutatakse vajadust oma majanduse mitmekesistamise järele:

“... Dubai emiraadi strateegiliste eesmärkidega, mis on võtnud sihiks suurendada naftaväliste sektorite panust emiraatide SKPsse.” (Emirates News Agency, 2020y).¹⁸

“...ÜAE majandusliku arengu agenda ja selle kestev teekond mitmekesistada majandust nafta sõltuvusest.” (Emirates News Agency, 2020r). (Emirates News Agency, 2020r).¹⁹

Jutustuse lahendus: Aabrahami lepped toovad kaasa majanduskasvu ja innovatsiooni

Aabrahami leppeid raamistatakse meedias läbivalt kui strateegilist võimalust, mis aitab edendada piirkondliku majanduskasvu ning loob eeldused riigi kestlikuks arenguks. Ühendemiraate ja Iisraeli positioneeritakse vastastikku üksteist täiendavateks partneriteks ning tuuakse välja Iisraeli kui innovatsiooniliidri staatus. Loodud narratiivis rõhutatakse, et kahe riigi majandusalaste suhete arendamise positiivne mõju toob kasu ka erasektorile ja regioonile laiemalt:

“Need viivad suurte bilateraalsete ja regionaalsete investeerimisprojektideni, mis loovad hädavajalikke töövõimalusi noortele araabiamaaades ja Lähis-Idas, seda eriti olulistes ja

---

¹⁷ *“The unemployment rate in the region currently is one of the highest in the world. some of the countries depend on financial aid from other states and international organisations to manage their national budgets.”* (Emirates News Agency, 2020f).

¹⁸ *“... the strategic objectives of the Emirate of Dubai aimed at enhancing the contribution of non-oil sectors to the emirate's GDP.”* (Emirates News Agency, 2020y).

¹⁹ *“...the UAE's economic development agenda and its ongoing journey to diversify its economy from the dependence on oil”* (Emirates News Agency, 2020r).

innovaatilistes valdkondades nagu haridus, tehnoloogia, energia, turism ja keskkond.” (Emirates News Agency, 2020f).²⁰

„Dubai on Pärsia lahe majanduslik pealinn. Nii nagu Dubai on võimas piirkondlik majanduskeskus, on Iisrael Lähis-Ida innovatsioonipealinn. Partnerlus nende kahe vahel võib viia tähenduslike saavutusteni. Kujutlege ette seda kasvu ja mõju mis nüüd võimalik on - ühised meditsiinalased idufirmad, jagatud põllumajanduslikud innovatsioonid ja veel rohkemgi.” (Emirates News Agency, 2020k).²¹

“Ajalooline Aabrahami lepe ei stimuleeri seega üksnes kaubandus- ja investeerimiskoostööd AÜE ja Iisraeli valitsuste vahel, vaid toob kaasa ka uusi rahavooge ja elavat ärilist tegevust, mis hakkab koheselt kasu tooma mõlema riigi mitmekesisele erasektorile ning ka piirkondlikele majandustele.” (Emirates News Agency, 2020r).²²

4.2 Aabrahami lepingute raamistus Maroko riiklikus veebimeedias

4.2.1 Tähendusloome (sense-making) tasandi raamistused: “Mis see on mis siin täpselt toimub?”

Tähendusloome 1: Aabrahami lepete sõlmimine loob aluse Maroko suveräänsuse tunnustamisele Lääne-Sahara üle.

Kõige enam rõhutatud tähendusloome vormidest, mida Maroko ametikus meediadiskursuses esitatakse Aabrahami lepete kohta on asjaolu, et Aabrahami lepete sõlmimine toob kaasa Maroko

---

²⁰ *“They will lead to major bilateral and regional investment ventures that will create much needed job opportunities for the youth in the Arab world and the Middle East, especially in vital and innovative sectors such as education, technology, energy, tourism and environment.”* (Emirates News Agency, 2020f).

²¹ *“Dubai is the economic capital of the Gulf. Just as Dubai is a powerful regional economic centre, Israel is the innovation capital of the Middle East. The partnership between the two can lead to meaningful achievements. Imagine the growth and influence that is now possible, with joint medical startups, shared agricultural innovations, and more.”* (Emirates News Agency, 2020k).

²² *“The historic Abraham Accord will thus not only stimulate trade and investment cooperation between the UAE and Israeli governments but also generate new cash flows and robust business activities that will immediately benefit the diverse private sector in both countries, as well as the regional economies”* (Emirates News Agency, 2020r).

suveräänsuse tunnustamise Lääne-Sahara territooriumi üle Ameerika Ühendriikide poolt, mis on aastakümneid olnud vaidlusalune territoorium Maroko ning iseseisvust taotleva rühmituse Polisario Rinde vahel. Seega esitatakse leppeid Iisraeliga kui otsust, millega kindlustatakse Maroko “territoriaalne terviklikkus” ja rahvusvaheline legitiimsus. Lisaks sõnastatakse korduvalt raamistus, mille järgi Ameerika Ühendriikide otsus tunnustada Lääne-Sahara kuuluvust loob rahvusvahelise pretsedendi ning võib julgustada ka teisi riike võtma sarnast seisukohta. Maroko valitsusele kuuluva ametliku uudisteagentuuri *Maghreb Arabe Press* vaatluse all olevast 32 artiklist esines 15 artiklis raamistusi, mis sidusid lepped Lääne-Sahara territooriumi küsimusega.

Järgnev väljavõte on representatiivne näide sellest, kuidas Aabrahami leppeid selles kontekstis on raamitud:

„Dokumendis tuuakse esile Ameerika Ühendriikide avaldus, mis tunnustab Maroko Kuningriigi suveräänsust Sahara üle öeldes, et “Ameerika Ühendriigid tunnustavad Maroko suveräänsust kogu Lääne-Sahara territooriumi üle ja kinnitavad oma toetust Maroko tõsiseltvõetavale, usaldusväärsele ja realistlikule autonoomia ettepanekule kui ainsale alusele õiglase ja püsiva lahenduse leidmiseks Lääne-Sahara territooriumi vaidluse üle.”” (Maghreb Arabe Press, 2020a). (Maghreb Arabe Press, 2020a).²³

Tähendusloome 2: Aabrahami lepped taastavad sidemed Marokost pärinevate juutide kogukonnaga

Aabrahami leppeid raamistatakse Maroko meediadiskursuses kui ajalooliselt põhjendatud ja positiivset sammu, mis taaselustab sidemed Marokost pärinevate juutide ning sealsete moslemite vahel. Sellist tähendusloomet sisaldavat raamistiku esines 32 vaatluse all olevast uudisloost 14 juhul. Marokot kirjeldatakse kui ainulaadset ja rahu saavutamise mõistes tähenduslikku riiki, kus asjaolu, et rahumeelselt eksisteerivad kõrvuti erinevad usurühmad on loomulik olemisviis ehk

---

²³ “The document highlights the proclamation by the United States of America on recognizing the sovereignty of the Kingdom of Morocco over the Sahara, stating that “the United States recognizes Moroccan sovereignty over the entire Western Sahara territory and reaffirms its support for Morocco’s serious, credible, and realistic autonomy proposal as the only basis for a just and lasting solution to the dispute over the Western Sahara territory.”” (Maghreb Arabe Press, 2020a).

“osa Marokolaste DNAs” ning kus juutide kogukonnal on ajalooline tähtsus ning kaitstus. Teisisõnu looakse arusaam, et lepped Iisraeliga on pigem sidemete taaselustamine mitte pöördeline poliitika. Järgnevad väljavõtted on esinduslikud näited Maroko riikliku meedia käsitlusest seoses juudi diasporaa raamistusega:

“Rääkides Maroko ja Iisraeli diplomaatiliste suhete taastamise olulisusest ... märkis Campos, et Maroko juudid moodustavad suurima juudi kogukonna Araabia maailmas ning et üks miljon Maroko päritolu juuti elab praegu Iisraelis, kes säilitavad samal ajal tihedad sidemed oma päritoluriigiga.” (Maghreb Arabe Press, 2020aa).²⁴

“Siin me räägime alati koos elamisest ja sallivusest, aga Marokos ei kuule sa kunagi kedagi rääkimas kooselust, sest kooselu on Marokos igapäevane reaalsus. See on osa marokolaste DNA-st.” (Maghreb Arabe Press, 2020f).²⁵

Tähendusloome 3: Aabrahami lepped on võimalus Palestiina küsimust edendada

Kolmas korduv viis millena leppeid Iisraeliga Maroko riiklikus meedias mõtestatakse on nende esitamine võimalusena Palestiina küsimust edendada. Vaatluse all olevast 32 artiklist leidis kaheksas uudisloos tähendusloome kategooria raamistikke, mis rõhutasid Palestiina küsimuse edendamise temaatikat.

Artiklites rõhutatakse läbivalt, et Maroko üheks peamiseks eesmärgiks suhetes Iisraeliga on olnud Palestiina omariikluse küsimuse lahendamine. Riigi rahvale edastatakse olukorra tõlgendus, mille kohaselt lepped on uueks “*diplomaatiliseks tööriistaks*” Palestiina–Iisraeli rahukõnelustes:

---

²⁴ “*On the importance of the resumption of diplomatic relations between Morocco and Israel ... Campos noted that Moroccan Jews are the largest Jewish community in the Arab world and that one million Moroccan Jews currently live in Israel while maintaining close ties with their country of origin.*” (Maghreb Arabe Press, 2020aa).

²⁵ “*Here we always talk about living together and tolerance, but in Morocco you will never hear anyone talk about living together because living together in Morocco is a daily reality. It's part of the DNA of Moroccans.*” (Maghreb Arabe Press, 2020f).

“Suhete taastamine peaks lihtsustama suhtlust valitsusasutuste vahel, et teenida Palestiina liikumist ning anda Marokole diplomaatilisi tööriistu rahuläbirääkimiste edendamiseks.” (Maghreb Arabe Press, 2020t).²⁶

4.2.2 Sildistamise (naming) tasandi raamistused: “kommunikatsiooni eesmärgil valitud omaduste nimetamine”

Lähtudes Maroko kuningriigi valitsusele kuuluva ametliku uudisteagentuuri *Maghreb Arabe Press* analüüsi tulemustest saab eristada kolme peamist elementi, mida on kasutatud Aabrahami lepete raamistamisel, et luua rahvale arusaama sellest, mis lepingud “on” ja “ei ole”.

Sildistus 1: Maroko “erilised sidemed”

Üks peamistest sildistustest leppe sõlmimise põhjendamisel Maroko meedias oli diasporaa juudi kogukonna ja Maroko Kuningriigi “eriliste sidemete” rõhutamine. Maroko meedias argumenteeritakse, et tänu Maroko juurtega juutide kogukonnale Iisraelis on Marokol “*eriline roll*” ja “*ajalooline roll*” “*võtmetegija roll*” regiooni rahurahuloomes. Meedias kirjeldatakse Marokot kui “*erinevate jõgede ristumispaika*” vihjates seeläbi Maroko juurtega juutide kogukonnale Iisraelis ning nende vahelistele väidetavatele “*tugevatele ja erilistele sidemetele*” Maroko kuningriigiga, kes ei ole kunagi “*juudikogukonnale ust sulgenud*”. Teisisõnu valib Maroko oma ajalooliste sidemete ja sellest tulenevale ainulaadsusele araabia riikide seas, et põhjendada lepingute sõlmimist rahvale ning vaigistada võimalikku avalikku kriitikat.

Sildistus 2: Aabrahami lepped kui “lahendus” Palestiina küsimusele

Riiklik meedia argumenteerib läbivalt, et Aabrahami lepped on lahendus Iisraeli-Palestiina konfliktile. Seda sildistust edastatakse erinevates variatsioonides, nimetades lepet selles kontekstis “*läbimurdeks*” “*lõplikuks lahenduseks*”, “*kestvaks lahenduseks*” ja lepinguks, mis

---

²⁶ “*The re-establishment of relations should ease communication between government institutions so as to serve the Palestinian cause and provide Morocco with diplomatic tools to advance peace negotiations.*” (Maghreb Arabe Press, 2020t).

“*avab uksi*” ning “*murrab status-quo*” Palestiina-Iisraeli suhetes ning annab Marokole “*diplomaatilised tööriistad*” kahe osapoole vaheliseks rahu saavutamiseks.

Sildistus 3: Aabrahami lepete positiivne mõju rahuloomele

Lepete sõlmimise kommunikatsioonis on läbivalt selekteeritud positiivne raamistus. Nii Lääne-Sahara territooriumi kui ka regiooni rahu kontekstis rõhutatakse, et Aabrahami lepped on “*positiivne pöördepunkt*”, “*suurepärase samm edasi*”, “*oluline nihe rahuloomes*” ning “*paljulubav trajektoor*”. Luuakse läbiv raamistus, mis sisendab optimismi ja argumenteerib, et lepped on üheselt soovitud, sidudes need Maroko rahvale oluliste küsimustega.

4.2.3 Loo jutustamise (storytelling) tasandi raamistused: Raamimise kui loo jutustamise kasutamine.

Loo jutustamine hõlmab endas loo lähtekoha (mis on toimunud?) ning lahenduse (mida on vaja teha?) esitamist. Järgnevalt tuuakse välja kindlad probleemid ning lahendused, mida Maroko Kuningriigi riiklikus veebimeedias *Maghreb Arabe Press* on esitatud, et õigustada Aabrahami lepete sõlmimist.

Jutustus 1: Lääne-Sahara territooriumi kuuluvus

Jutustuse lähtekoht: Lääne-Sahara piirkonna küsimus nõuab lahendust

Maroko meedias kirjeldatakse Lääne-Sahara territooriumi kuuluvuse vaidlust kui olukorda kui status quo'd, mis ei too kellelegi kasu, kuid mille lahendamise vajalikkus mõjutab kogu piirkonda. Korduvalt kritiseeritakse naaberriigi Alžeeria toetust iseseisvust taotlevale Polisario Rinde liikumisele: “*...konflikti süvendab veelgi naaberriik Alžeeria, kes toetab Polisariot*” (Maghreb Arabe Press, 2020i).²⁷ ning süüdistatakse neid antud territooriumi kuuluvuse osas

---

²⁷ “... the conflict was further exacerbated by neighboring Algeria, which supports the Polisario” (Maghreb Arabe Press, 2020i).

valeinfo levitamises: “...Alžeeria režiimi ja selle separatistliku marionett-nuku poolt levitatud võltsingud...” (Maghreb Arabe Press, 2020ae).²⁸

Jutustuse lahendus: Aabrahami lepped loovad aluse Lääne-Sahara territooriumi vaidluse lahendamiseks

Maroko riiklikus meedias väidetakse, et kuna Aabrahami lepped allkirjastatakse Iisraeliga tingimusel, et Ameerika Ühendriigid tunnustavad Maroko suveräänsust Lääne-Sahara piirkonna üle, siis lepingu allkirjastamine toob kaasa laialdase poolehoiu vaidlusaluse piirkonna küsimuses kuna seejärel asuvad ka teised riigid Ühendriikide eeskujul Marokot antud konfliktis toetama: “...Washingtoni poolne Maroko suveräänsuse tunnustamine Sahara üle julgustaks ka teisi maailma suurriike sama tegema...” (Maghreb Arabe Press, 2020aa).²⁹

Lepet esitletakse kui väidetavat lõpliku lahendust Lääne-Sahara kuuluvuse küsimuses, mille tulemusena sellest saab Maroko lahutamatu osa: “USA otsus tunnustada Maroko täielikku suveräänsust Sahara provintsi üle tähistab “olulist pööret Sahara rahuprotsessis”, tunnustades seda kui „lahutamatu osa Marokost...”” (Maghreb Arabe Press, 2020z).³⁰

Jutustus 2: Palestiina küsimus

Jutustuse lähtekoht: Palestiina-Iisraeli konflikt vajab lahendust

Maroko meedias raamistatakse Iisraeli-Palestiina konflikti kui probleemi, mis mõjutab tervet regiooni kuna see toob endaga kaasa “diplomaatia, mis on suunatud “välistamisele ja boikoteerimisele.” Samuti kirjeldatakse varasemate rahu saavutamise katsete ebaõnnestumist: “Palestiinlaste ja iisraellaste vahelised läbirääkimised seisavad silmitsi paljude takistustega ega ole andnud oodatud tulemusi, eelkõige iseseisva ja suveräänse Palestiina riigi loomise osas”

---

²⁸ “...falsifications spread by the Algerian regime and its separatist puppet...” (Maghreb Arabe Press, 2020ae).

²⁹ “...the recognition by Washington of Morocco's sovereignty over the Sahara would encourage other world powers to do the same...” (Maghreb Arabe Press, 2020aa).

³⁰ “The US decision to recognize Morocco's complete sovereignty over its Saharan provinces marks “an important shift in the peace process in the Sahara,” now recognized as “an indivisible part of Morocco...”” (Maghreb Arabe Press, 2020z).

(Maghreb Arabe Press, 2020t).³¹ Seega luuakse probleemipüstitus, mis kutsub üles otsima uusi võimalusi konflikti lahendamiseks.

Jutustuse lahendus: Aabrahami lepped võimaldavad Marokol paremini Palestiina huvide eest seista

Väidetakse, et Aabrahami lepped loovad võimaluse diplomaatilise lahenduse saavutamiseks, kuna aitab probleemile lahenduse otsimise suunata konstruktiivsemale teele kui seda on olnud senine mõlema poole äärmuslaste vastasseis: *“Palestiina küsimus vabastatakse nüüd igasugusest äärmuslaste haardest ja ületrumpamisest.”* (Maghreb Arabe Press, 2020k).³² Veendakse, et Maroko ja Iisraeli vaheliste suhete taastamise järel on Marokol rohkem võimalusi Palestiina vabadusliikumise eest seista: *“Suhete taastamine peaks lihtsustama suhtlust valitsusasutuste vahel ja seekaudu teenima Palestiina liikumist ning andma Marokole diplomaatilised vahendid rahuläbirääkimiste edendamiseks.”* (Maghreb Arabe Press, 2020t).³³

4.3 Aabrahami lepingute raamistus Bahreini riiklikus veebimeedias

4.3.1 Täendusloome (sense-making) tasandi raamistused: “Mis see on mis siin täpselt toimub?”

Täendusloome 1: Aabrahami lepete peamine eesmärk on rahu, stabiilsuse ja heaolu saavutamine Lähis-Idas

Kõige enam rõhutatud täendusloome vormidest, mida Bahreini ametikus meediadiskursuses esitatakse Aabrahami lepete kohta on asjaolu, et Aabrahami lepete sõlmimine on ennekõike terve

---

³¹ *“Negotiations between Palestinians and Israelis face many obstacles and have not yielded the expected results, namely the creation of an independent and sovereign Palestinian state.”* (Maghreb Arabe Press, 2020t).

³² *“The Palestinian cause will now be freed from the grip and the one-upmanship of extremists of all stripes.”* (Maghreb Arabe Press, 2020k).

³³ *“The re-establishment of relations should ease communication between government institutions so as to serve the Palestinian cause and provide Morocco with diplomatic tools to advance peace negotiations.”* (Maghreb Arabe Press, 2020t).

regiooni huvides, kuna nende abil saavutatakse ulatuslik rahu, turvalisus ja areng Lähis-Idas. *Bahrain News Agency* vaatluse all olevast 58 uudisloost esines 32 uudisloos raamistusi, mis rõhutasid piirkondliku kasu.

Korduvalt väidetakse, et lepped ei seisne üksnes kahe riigi vahelises kokkuleppes, vaid et need edendavad piirkondliku diplomaatiat ja võimalusi koostööks:

“Shura Nõukogu esimees Ali bin Saleh Al-Saleh kiitis samuti julget ja ajaloolist rahudeklaratsiooni Bahreini Kuningriigi ja Iisraeli riigi vahel mis sõlmiti Lähis-Ida rahu nimel, rõhutades, et piirkond vajab hädasti diplomaatilisi suhteid, konstruktiivset dialoogi ja koostööd.” (Bahrain News Agency, 2020aa).³⁴

Läbivalt argumenteeritakse, et Bahreini otsus sõlmida lepped Iisraeliga ei ole ühegi riigi vastu suunatud, vaid see otsus tuleneb moraalsetest printsiipidest, eesmärgiga regioonis rahu ja stabiilsust edendada: *“Välisminister selgitas, et rahu toetav deklaratsioon on Bahreini Kuningriigi jaoks oluline samm, lisades, et see ei ole kellegi vastu suunatud. Ta ütles, et Bahrein usub heanaaberlikkuse põhimõtetele ja vaidluste rahumeelsesesse lahendamisse vastavalt ÜRO põhikirja põhimõtetele ning püüab muuta piirkonda turvaliseks, stabiilseks ja jõukaks selle rahvaste hüvanguks.”* (Bahrain News Agency, 2020as).³⁵

Tähendusloome 2: Aabrahami lepped on võimalus Iisraeli-Palestiina konflikti lahendamiseks

Teine läbiv argument, mida Bahreini meedias esitatakse Iisraeliga lepete sõlmimise õigustamiseks on väide, et see samm on tehtud eesmärgiga jõuda lahenduseni Iisraeli ja

---

³⁴ *“Shura Council Chairman Ali bin Saleh Al-Saleh also hailed the bold and historic declaration of peace between the Kingdom of Bahrain and the State of Israel for the sake of peace in the Middle East, which is in dire need for diplomatic ties, constructive dialogue and cooperation.”* (Bahrain News Agency, 2020aa).

³⁵ *“The Foreign Minister explained that the declaration supporting peace is an important step for the Kingdom of Bahrain, adding that it is not directed against anyone. He said that Bahrain believes in the principles of good neighborliness and resolving disputes by peaceful means, in accordance with the principles of the United Nations Charter, and seeks to make this region safe, stable and prosperous for the benefit of its people.”* (Bahrain News Agency, 2020as)

Palestiina vahelises konfliktis. Bahreini riikliku meedia vaatluse all olevast 58 artiklist leidis 21 uudisloos selliseid raamistusi, mis rõhutasid Palestiina küsimuse temaatikat.

Korduvalt viidatakse ka varasemale araabia riikide rahuplaanile Iisraeliga, milles oli sõnastatud maa-rahu-vastu positsioon, luues nii arusaama, justkui Aabrahami lepped ei oleks vastuolus varasemate rahuplaanidega: *“Shura Nõukogu esimees kordas Bahreini vankumatut toetust Palestiina küsimusele ja palestiinlaste võõrandamatutele õigustele, mis tuginevad Araabia rahualgatusel.”* (Bahrain News Agency, 2020ar).³⁶

Palestiina omariikluse küsimust esitatakse pidevalt ka kui regionaalset huvi, mitte kui ainult Iisraeli ja Palestiinat puudutavat probleemi, tuues kohati jälle esile pigem regionaalsete huvide raamistuse: *“Nad lisasid, et see samm peegeldab Tema Majesteedi kuninga märkimisväärseid pingutusi ja pühendumust Palestiina-Iisraeli konflikti lõpetamisele ning õiglase, kõikehõlmava ja püsiva rahu kehtestamisele Lähis-Idas.”* (Bahrain News Agency, 2020o).³⁷

Tähendusloome 3: Bahreini kuningas on ettenägelik juht, kes Aabrahami lepetele allakirjutades edendab moraalseid väärtusi

Kolmas tähendusloome, mida läbivalt Bahreini riiklikus meedias edastatakse on sügavalt isikukeskne. *Bahrain News Agency* vaatluse all olevast 58 artiklist leidis 20 uudisloos selliseid raamistusi, mis rõhutasid Bahreini kuninga rolli raamistikku. Argumenteeritakse, et Aabrahami lepetele allakirjutamine ilmestab Bahreini kuninga Hamad bin Isa Al Khalifa väärtuspõhist ja arukat juhtimisstiili, mis “vormib parema tuleviku”:

“Tema Majesteet kuningas on suurepärase, inspireeriv ja julge juht. Oma suure tarkuse, sallivuse ja rahumeelsusega on ta suutnud muuta regiooni mängureegleid, tehes kuningriigist, vaatamata selle väikesele suurusele, olulise osaleja Lähis-Ida parema tuleviku vormimisel.

---

³⁶ *“The Shura Council Chairman reiterate Bahrain unwavering support to the Palestinian issued and the Palestinians’ inalienable rights, on the basis of the Arab Peace Initiative.”* (Bahrain News Agency, 2020ar).

³⁷ *“They added that the step reflects HM the King’s remarkable efforts and keenness on ending the Palestinian-Israeli conflict and establishing just, comprehensive and permanent peace in the Middle East.”* (Bahrain News Agency, 2020o).

Vastutasuks me väga täname Tema Majesteeti tema jätkuva heldemeelsuse ja külalislahkuse eest kõigi religioonide, rasside ja rahvuste suhtes.” (Bahrain News Agency, 2020bb).³⁸

Selles tähenduses ei ole Bahrein ainult lepingu osapool, vaid tänu kuningale ka moraalne suunanäitaja, kelle liidriomadused võimaldavad väikesel riigil saavutada suurt mõju. Leppeid raamistatakse kui “ettenägeliku visiooni”, milles kuningas kehastab ajaloolise suurmehe rolli: *“Minister kiitis Tema Majesteedi kuninga tarkust ja ettenägelikku visiooni, mis tema sõnul talletub tulevaste põlvkondade mällu igaveseks.*” (Bahrain News Agency, 2020s).³⁹

4.3.2 Sildistamise (naming) tasandi raamistused: “kommunikatsiooni eesmärgil valitud omaduste nimetamine”

Lähtudes Bahreini valitsusele kuuluva ametliku uudisteagentuuri *Bahrain News Agency* analüüsi tulemustest saab eristada kahte peamist elementi, mida on kasutatud Aabrahami lepete raamistamisel, et luua rahvale arusaama sellest, mis lepingud “on” ja “ei ole”.

Sildistus 1: Aabrahami lepped kui uus lähenemine, mis loob rahu Lähis-Idas.

Lepete sõlmimist kajastavas kommunikatsioonis on läbivalt selekteeritud positiivne raamistus. Rõhutatakse, et Aabrahami lepped on “uus tsiviliseeritud lähenemine” piirkondlikule poliitikale, vastandudes nii varasemale piirkondlikule konfliktsele poliitikale. Lepete allkirjastamist kirjeldatakse kui “ajaloolist pöördepunkt”, mis “kuulutab rahu uut koitu”: *“See päev on ajaloo pöördepunkt. See kuulutab rahu uut koitu.*” (Bahrain News Agency, 2020a)⁴⁰. Meediakäsitluses ei sildistada lepinguid kordagi poliitilise sammuna või suhete normaliseerimisena, vaid kui “rahutunnistust”, “deklaratsiooni rahu toetuseks” ning kui “kuldset võimalust rahu, stabiilsuse ja õitsengu toetuseks.”

---

³⁸ *“HM the King is a brilliant, inspiring and courageous leader. With his great wisdom, tolerance and great pacifism, he has managed to change the rules of the game in the region, making the Kingdom, despite its small size, a major player in shaping a better future in the Middle East. We, in turn, thank His Majesty very much for his continued generosity and hospitality to all religions, races and ethnicities.*” (Bahrain News Agency, 2020bb).

³⁹ *“The minister lauded HM the King’s wisdom and far-sighted vision which, he said, will remain engraved in the memory of future generations.*” (Bahrain News Agency, 2020s).

⁴⁰ *“This day is a pivot of history. It heralds a new dawn of peace.*” (Bahrain News Agency, 2020a).

Sildistus 2: Bahrein kui erandlik rahulooja

Bahreini ja kuningas Hamad bin Isa bin Salman Al Khalifa sildistatakse läbivalt kui ainulaadseid osapooli, kes on regioonis rahusaavutamise “nurgakiviks” ja “muljetavaldav majakas” usuvabaduse ja rahumeelse kooseksisteerimise edendamisel. Bahreini sildistatakse kui “rahu kuningriiki”, kujutatakse “rahu ja harmoonia hällina” ning “erandliku fenomenina”, väites seeläbi, et Bahreinil on ainulaadne roll regioonis ning selle rahuloomes.

4.2.3 Loo jutustamise (storytelling) tasandi raamistused: Raamimise kui loo jutustamise kasutamine.

Loo jutustamine hõlmab endas loo lähtekoha (mis on toimunud?) ning lahenduse (mida on vaja teha?) esitamist. Järgnevalt tuuakse välja kindlad probleemid ning lahendused, mida Bahreini Kuningriigi riiklikus veebimeedias *Bahrain News Agency* on esitatud, et õigustada Aabrahami lepete sõlmimist.

Jutustus 1: Iisraeli-Palestiina konflikt

Jutustuse lähtekoht: Palestiina-Iisraeli konflikt vajab lahendust

Maroko meedias raamistatakse Iisraeli-Palestiina konflikti kui probleemi, mis mõjutab terve regiooni julgeolekut ning vajab seega lahendust: “...võidelda vihkamise ja diskrimineerimise vastu ning sulgeda ukSED äärmuslikele ja terroristlikele rühmitustele, kes vihkavad rahu ja julgeolekut.” (Bahrain News Agency, 2020s).⁴¹ Lugejaid veendakse, et konflikti lahendamiseks on vaja teha suuremaid pingutusi: “...kuninglikus pöördumises rõhutati vajadust teha rohkem pingutusi Palestiina-Iisraeli konflikti lõpetamiseks ning iseseisva Palestiina riigi loomiseks, mille pealinnaks on Ida-Jeruusalemm.” (Bahrain News Agency, 2020bd).⁴² Lisaks väidetakse, et

---

⁴¹ “...combat hatred and discrimination and close the doors to extremist and terrorist groups that hate peace and security.” (Bahrain News Agency, 2020s).

⁴² “...the royal address underlined the need to exert more efforts to end the Palestinian-Israeli conflict and establish an independent Palestinian state with its capital Eastern Jerusalem.” (Bahrain News Agency, 2020bd).

Bahreini kuningal on lahenduste leidmiseks olemas ka rahva toetus: “...kuningas Hamad, lojaalse Bahreini rahva toetusel, on kindlameelselt otsustanud jätkata tõhusat panustamist selle pika ja keeruka konfliktide lahendamiseks.” (Bahrain News Agency, 2020s).⁴³ Seega luuakse probleemipüstitus, mis kutsub üles otsima uusi võimalusi Palestiina konfliktide lahendamiseks.

Jutustuse lahendus: Aabrahami lepped kui lahendus Iisraeli-Palestiina konfliktidele.

Meedias luuakse läbivalt jutustus, mis näeb ette Aabrahami lepete sõlmimist kui lõpliku lahendust Iisraeli ja Palestiina vahelisele konfliktidele: “„Iisraeli peaminister lisas, et kuna lõpuks rahu laieneb ka teistesse riikidesse, siis võib see Araabia-Iisraeli konfliktide lõplikult lõpetada.” (Bahrain News Agency, 2020a).⁴⁴ Lahendusele antakse ka sisu, rõhutades, et sellena nähakse Palestiina ja Iisraeli kõrvuti eksisteerimist: “Õiglase, kõikehõlmava ja kestev kahe riigi lahendus Palestiina-Iisraeli konfliktidele saab olema aluseks – vundamendiks - sellisele rahule.” (Bahrain News Agency, 2020a).⁴⁵

Tuakse esile ka konkreetseid näiteid, kuidas sellise rahuloomeni jõuda kavatsetakse: “Bahreini Kuningriigi valitsus ei säästa ühtegi pingutust Iisraeliga suhete loomise kaudu, mis toetab dialoogi, seisukohtade sillutamist ja rahu protsessi edendamist, et ehitada Bahreini Kuningriigi varasemate oluliste pingutuste najale, mille hulgas on möödunud aastal korraldatud rahu ja heaolu töötuba.” (Bahrain News Agency, 2020v).⁴⁶ Seega kujundab meedia jutustuse, milles Aabrahami lepped ei ole kompromiss või varasematest seisukohtadest loobumine, vaid strateegiline samm, mille keskmeks on Iisraeli-Palestiina konfliktide lahendamine.

---

⁴³ “...King Hamad, supported by the loyal Bahraini people, is determined to continue contributing effectively to solving this long and complicated conflict.” (Bahrain News Agency, 2020s).

⁴⁴ “The Israeli premier added that because peace will eventually expand to include other states and ultimately can end the Arab-Israeli conflict once and for all.” (Bahrain News Agency, 2020a).

⁴⁵ “A just, comprehensive and enduring two-state solution to the Palestinian-Israeli conflict will be the foundation – the bedrock – of such peace.” (Bahrain News Agency, 2020a).

⁴⁶ “...the government of the Kingdom of Bahrain, through the establishment of diplomatic relations with the State of Israel, will spare no effort in supporting dialogue, bridging views and pushing the peace process forward, to build on the great efforts exerted by the Kingdom Bahrain, which included hosting the Peace to Prosperity workshop last year.” (Bahrain News Agency, 2020v).

Jutustus 2: Julgeolek Lähis-Idas

Jutustuse lähtekoht: Julgeolekuprobleemid Lähis-Idas

Bahreini meedias tuuakse esile Lähis-Ida julgeolekuprobleemid. Bahreini meedias konstrueeritakse lähteprobleemina narratiiv, mille kohaselt Lähis-Ida kannatab pideva konfliktisuse ja usaldamatuse all, mis mõjutab regiooni potentsiaali: *“...liiga kaua on Lähis-Ida arengut pidurdanud konfliktid ja usaldamatus, põhjustades äraarvamatuid purustusi ning nurjanud põlvkondade kaupa parimate ja helgemate noorte potentsiaali.”* (Bahrain News Agency, 2020a).⁴⁷ Probleemipüstitus defineeritakse laiema kriisina, mis mõjutab kogu regiooni julgeolekut: *“...vihakõne, vägivald, äärmuslus ja terrorism, mis on regioonile toonud üksnes kurjust ja kahju”* (Bahrain News Agency, 2020s).⁴⁸ Seega rõhutatakse vajadust otsida uusi strateegilisi lahendusi regiooni julgeolekus.

Jutustuse lahendus: Aabrahami lepped võimaldavad saavutada rahu Lähis-Idas

Bahreini meedias määratletakse Aabrahami leppeid peamiselt kui “ajaloolist sammu”, mis pakub lahendust regiooni julgeolekuprobleemidele ning võimalust edendada piirkondliku rahu. Järgnev väljavõte näitlikustab kuidas Bahreini meedias leppeid kui lahendust esitatakse: *“Tema Majesteet kuningas tänas USA presidenti, kiites tema pingutusi nende lepingute vahendamisel, aidates kaasa rahu momentumile edendamisele Lähis-Idas, et see liiguks parema ja stabiilsema tuleviku suunas.”* (Bahrain News Agency, 2020r.)⁴⁹ Seega raamistatakse Aabrahami leppeid kui võimalust ümber kujundada kogu Lähis-Ida tulevik, suunates piirkond konfliktisusest ja vastasseisust rahu, arengu ja kooseksisteerimise paradigmat.

---

⁴⁷ *“...for too long, the Middle East has been set back by conflict and mistrust, causing untold destruction and thwarting the potential of generations of our best and brightest young people.”* (Bahrain News Agency, 2020a).

⁴⁸ *“... hate speech, violence, extremism and terrorism, which brought nothing but evil and damage to the region.”* (Bahrain News Agency, 2020s).

⁴⁹ *“HM the King thanked the US President, commending his efforts to broker these agreements, pushing the peace momentum forward in the Middle East towards a more prosperous and stable future.”* (Bahrain News Agency, 2020r.)

4.4 Järeldused

Bakalaureusetöö eesmärk oli luua teadmine sellest, milliseid raamistusi saab täheldada araabia riikide kodanikele suunatud riikliku veebimeedia uudislugudes seoses Aabrahami lepetega. Selleks, et luua teadmine kuidas raamistati Aabrahami lepetele allakirjutanud riikides suhete normaliseerimist Iisraeliga araabia riikide kodanikele otsiti vastust kahele kesksele uurimisküsimusele:

1. Kuidas on lepetele allakirjutanud araabia riikide - Araabia Ühendemiraatide, Bahreini ja Maroko meedias käsitletud Aabrahami leppeid?

Analüüsi tulemustest selgus, milliseid raamistusi kasutati Aabrahami lepetele allakirjutamise õigustamiseks ning kuidas nende kaudu katsuti põhjendada rahvale kursimuutust suhetes Iisraeliga. Kõigis kolmes uuritavas riigis kujutati meediaraamistustes selgelt positiivseid hoiakuid Aabrahami lepete sõlmimisel, kuid rõhuasetused erinesid sõltuvalt riigisisest kontekstist ja laiematest poliitilistest eesmärkidest.

Kõigis kolmes riigis raamiti Aabrahami leppeid ennekõike kui rahu saavutamise vahendit. Araabia Ühendemiraatide ning Bahreini ametikus meediadiskursuses rõhutatakse, et Aabrahami lepped on võimalus saavutada rahu Lähis-Ida regioonis laiemalt. Maroko meedias käsitletakse samuti leppeid kui võimalust regiooni rahuloomeks, kuid kõige enam rõhutatakse Aabrahami lepetega liitumisel võimalust saavutada rahu Maroko riigi territoriaalse terviklikkuse näol. Argumenteeritakse, et lepped aitavad kaasa lõpliku lahenduseeni jõudmisel Lääne-Sahara kuuluvuse küsimuses. Täendusloome tasandil leidis riigiti ka erinevusi lepete vajalikkuse põhjendamisel. Araabia Ühendemiraatide meedias rõhutati lepete positiivset mõju majanduskoostöö arengule ning mõtestati kui võimalust lahendada riigi sõltuvust naftasektori tuludest. Maroko meediadiskursuses raamiti leppeid võimalusena taaselustada sidemed Marokost pärinevate juutide ning sealsete moslemite vahel. Bahreini meedias argumenteeritakse, et Aabrahami lepetele allakirjutamine ilmestab Bahreini kuninga väärtuspõhist juhtimisstiili ning vormib Bahreinist riigi, mis on tuntud kui teistest regiooni riikidest eristuv rahuvahendaja. Nii Maroko kui ka Bahrein kujutasid oma rolli rahuloomes ainulaadsena. Maroko tegi seda tuues

esile ajaloolised sidemeid juudi kogukonnaga ning Bahrein kujutades kuningat ning kuningriiki kui piirkondliku rahu edendajat. Antud moraalsetele väärtustele tuginevatest raamistustest saab järeldada, et riigid püüavad vastuolulist lepet tasalülitada rõhutades, et suhete normaliseerimine Iisraeliga ei tulene vaid praktilistest vajadustest nagu ühised majanduslikud või julgeolekuhuvid.

Ka lepete sildistamise tasandil domineerisid positiivsed märksõnad. Kõigi kolme riigi meediakajastuses nimetatakse lepinguid läbivalt “rahuloovateks” ning sildistatakse “rahulepetena.” Aabrahami leppeid on nimetatud suhete “normaliseerimiseks” vaid üksikutel juhtudel Araabia Ühendemiraatide meedias, samas kui Bahreini ja Maroko väljaannetes pole seda tehtud kordagi. Rahulepete raamistus on märkimisväärne, kuna vastavalt Hulsti & Yanow teooriale võiks sellest välja lugeda tahet esile tõsta positiivsemalt kõlavat “rahu” raamistust ning seeläbi välistada vaatenurk, mis võiks olla Iisraeliga suhete sõlmimise osas kriitiline ning tuua esile riikide eemaldumist varasemast seisukohast. Analüüsist selgus, Aabrahami lepped raamistati riiklikes veebimeedia artiklitest rahvale selliselt, et need sobituksid riigi huvidega. Ühise muustrina võib täheldada, et kõigis kolmes riigis esitati vaid positiivseid hoiakuid Aabrahami lepete suhtes.

Kuna Iisraeli-Araabia suhted on olnud tihedalt seotud palestiina küsimusega, siis otsiti vastust ka järgnevale uurimisküsimusküsimusele:

2. Kas ja kuidas on araabia riigid Aabrahami leppeid kajastavates uudislugudes käsitlenud Palestiina küsimust?

Kolme riigi mediaraamistuste analüüsi tulemused näitasid, et Palestiina küsimust ei ignoreeritud, vaid Aabrahami lepinguid raamistati kui võimalust edendada Palestiina omariikluse küsimust. Kõigi kolme väljaande mediatekstides argumenteeriti, et suhete normaliseerimine Iisraeliga võimaldab araabia riikidel paremini esindada palestiinlaste huve. Üldiselt jäävad toetusavaldused Palestiinale üldsõnaliseks ega lasku sügavate jutustuste tasandile selle osas, kuidas lepete kaudu täpselt Palestiina küsimust edendada hakatakse. Kõik kolm riiki esitavad narratiivi, et lepped on palestiinlaste jaoks diplomaatiline võit ning väidavad, et nende sõlmimise üks tingimus oli edasiste Palestiina Läänekalda annekteerimisplaanide seiskamine. Riigid

mainivad sõnaliselt ka varasemalt Iisraelile esitatud suhete normaliseerimise lepet, mille kohaselt kehtestavad araabia riigid täielikud diplomaatilised suhted Iisraeliga tingimusel, et viimane tunnustab iseseisvat Palestiina riiki. Riigid esitavad narratiivi, et Aabrahami lepped ei tähenda selles leppes esitatud põhimõtetest taganemist, samas ignoreeritakse asjaolu, et maa-rahu-vastu põhimõte oli selle lepingu keskseks osaks. Hulst'i ja Yanow teooriast tulenevalt vastab see protsessile, milles poliitika kujundaja tõstab käsitletava olukorra puhul esile mingi raamistuse, mis võimaldab tähelepanu eemale juhtida ambivalentsusest. Üldiselt ei välditud araabia riikide meedias Palestiina omariikluse käsitlemist, vaid see oli ümberraamistatud viisil, mis andis mõista, et Iisraeliga suhete normaliseerimine ei kahjusta, vaid hoopis toetab Palestiina omariikluse püüdlusi. Võib oletada, et selline lähenemine aitab vältida rahva võimalikke süüdistusi Palestiina-meelse poliitika hülgamises.

5. KOKKUVÕTE

Käesoleva bakalaureusetöö uurimisprobleem seisnes selles, et araabia riikide poliitika muutus märkimisväärselt, kui neli araabia riiki normaliseeris suhted Iisraeliga kirjutades alla Aabrahami lepetele. Erinevalt varasematest deklaratsioonidest ei olnud selle eeltingimuseks enam Palestiina küsimuse lahendamine. Kuna tegu on märkimisväärselt nihkega Araabia-Iisraeli suhetes ning rahva arvamus Iisraeliga suhete normaliseerimise küsimuses on vastuoluline, oli bakalaureusetöö eesmärk luua teadmine, milliseid raamistusi kasutasid allakirjutanud araabia riigid oma valitsuses kuuluvates riiklikes veebimeedia kanalites, et õigustada seda poliitilist kursimuutust suhetes Iisraeliga oma rahvale.

Uurimistöö teoreetiliseks lähtekohaks oli raamistamise teooria ning analüüsi meetodiliseks aluseks oli Merlijn van Hulst'i ja Dvora Yanow käsitus kolmest raamistamise tasandist: tähendusloome (sense-making), sildistamine (naming) ja loo jutustamine (storytelling). Raamistamise teooriat rakendades uuriti Aabrahami lepetega liitunud araabia riikide - Araabia Ühendemiraatide, Maroko ja Bahreini ametlike meediakanalite. Analüüsiti Aabrahami leppeid käsitlevaid uudislugusid, mis olid ilmunud lepetele allakirjutamise päevast kahe nädala ulatuses, et tuvastada kuidas põhjendati rahvale kursimuutust suhetes Iisraeliga.

Töö keskseks uurimisküsimuseks oli: Kuidas on lepetele allakirjutanud araabia riikide – Araabia Ühendemiraatide, Bahreini ja Maroko meedias käsitletud Aabrahami leppeid? Täiendavalt otsiti vastust ka küsimusele: Kas ja kuidas on araabia riigid Aabrahami leppeid kajastavates uudislugudes käsitlenud Palestiina küsimust?

Analüüs näitas, et kõigi kolme riigi meediakajastuses esitati Aabrahami leppeid positiivses valguses, kuid iga riik rõhutas erinevaid tähenduslikke aspekte, mis olid kooskõlas riigi poliitiliste eesmärkide ja rahvusvahelise positsioneerimisega. Araabia Ühendemiraadid kujutasid leppeid kui pragmaatilist sammu, mis toob kaasa majanduslikku kasu ja tugevdab piirkondlikku stabiilsust. Bahrein rõhutas lepete rolli piirkondliku rahu ja usulise sallivuse edendamisel. Maroko keskendus suveräänsuse tunnustamisele Lääne-Sahara üle ning kultuurilistele ja

usulistele sidemetele juudi kogukonnaga. Nii Maroko kui ka Bahrein rõhutasid oma riigi ainulaadset ja ajaloolist rolli rahu edendamisel, kujutades end regioonis dialoogi ja rahu vahendajatena.

Palestiina küsimust ei ignoreeritud, vaid see raamiti iga vaadeldava riigi meedias ümber viisil, mis kujutas suhete normaliseerimist Iisraeliga kui võimalust Palestiina küsimuse edendamise eest seista diplomaatiliste kanalite kaudu. Pidevalt rõhutati jätkuvat toetust Palestiina iseseisvusele ja kahe riigi lahendusele.

Raamistamise analüüsi tulemustest selgus, et tähendusloome, sildistamise ja jutustamise kaudu kujundati poliitiline narratiiv, mille eesmärk oli esitada Aabrahami lepped mitte puhtalt strateegilise vaid ka eetilisel põhjendatud sammuna, mis muuhulgas edendab Palestiina omariikluse püüdlusi. Seega täitis bakalaureusetöö enda eesmärgi luues teadmine sellest, kuidas põhjendatakse Aabrahami lepetega liitunud araabia riikides rahvale poliitilist kursimuutust suhetes Iisraeliga ning kas ja kuidas on need araabia riigid Aabrahami leppeid kajastavates uudislugudes raamistanud Palestiina küsimust. Autori hinnangul on neil leidudel laiem mõju arusaamisele, kuidas autoritaarsed režiimid loovad narratiive, mis suunavad avalikku arvamust ja kujundavad riiklikku identiteeti.

KASUTATUD ALLIKAD

Abbas, Khurram. 2024. "GCC-Israel Rapprochement Under Abraham Accords: Implications for Israel-Palestine Conflict". In: Bakare, N. (eds) *Arab-Israel Normalisation of Ties*: 143-159 Palgrave Macmillan, Singapore.

Bacchi, Carol. 2012. "Introducing the 'What's the Problem Represented to be?' approach". In: Bletsas, A. & Beasley, C. (Eds.) *Engaging with Carol Bacchi: Strategic Interventions and Exchanges*: 21–24. The University of Adelaide Press.

Campbell, John L. 2002. "Ideas, Politics, and Public Policy". *Annual Review of Sociology* 28(1): 21-38

El-Nawawy, Mohammed & Elmasry, Mohamad Hamas. 2022. "Normalizing Normalization: Emirati and Israeli Newspaper Framing of the Israel-Palestine Conflict Before and After the Abraham Accords". *International journal of communication* 16: 1869–1892.

Entman, Robert, M. 1993. "Framing: Toward Clarification of a Fractured Paradigm", *Journal of Communication* 43(4): 51–58.

Fakhro, Elham & Baconi, Tareq. 2022. A Shared Vision: Security Convergence between the Gulf and Israel. *Journal of Palestine Studies* 51(3): 50-55.

Fershtman, Chaim, & Gandal, Neil. 1998. "The Effect of the Arab Boycott on Israel: The Automobile Market". *The RAND Journal of Economics* 29(1): 193–214.

Goffman, Erving. 1974. "Frame Analysis: An Essay on the Organization of Experience". *Philosophy and Phenomenological Research* 39(4): 601-602.

Miller, Benjamin. 2010. "Contrasting Explanations for Peace: Realism vs. Liberalism in Europe and the Middle East". *Contemporary Security Policy* 31(1): 134–164.

Nelson, Thomas E., Oxley, Zoe M. & Clawson, Rosalee, A. 1997. "Toward a Psychology of Framing Effects". *Political Behavior* 19: 221–246.

Podeh, Elie. 2014. "Israel and the Arab Peace Initiative, 2002–2014: A Plausible Missed Opportunity". *The Middle East Journal* 68(4): 584-603.

Scheufele, Dietram A. 1999. "Framing as a Theory of Media Effects". *Journal of Communication* 49(1): 103–122.

Shalal, Andera, & Steve Holland. 2025. "Trump predicts more countries will be added to Abraham Accords". 24. märts. *Reuters*
<https://www.reuters.com/world/us/trump-predicts-more-countries-will-be-added-abraham-accords-2025-03-24/> (külastatud 08. aprill, 2025).

Singer, Joel. 2021. "The Abraham Accords: Normalization Agreements Signed by Israel with the U.A.E., Bahrain, Sudan, and Morocco". *International Legal Materials* 60(3): 448–463.

Tankard Jr, James, W. 2001. "The empirical approach to the study of media framing". *Framing public life: Perspectives on media and our understanding of the social world.*: 95-106. Routledge.

USA välisministeerium. 2020a. "Abraham Accords: Joint Declaration", 15. september.
<https://www.state.gov/wp-content/uploads/2020/10/Abraham-Accords-signed-FINAL-15-Sept-2020-508-1.pdf> (külastatud 16. detsember, 2024).

USA välisministeerium. 2020b. "Treaty of Peace, Diplomatic Relations, and Full Normalization of Relations between the United Arab Emirates and the State of Israel" 15. september.
https://www.state.gov/wp-content/uploads/2020/09/UAE_Israel-treaty-signed-FINAL-15-Sept-2020-508.pdf (külastatud 16. detsember, 2024).

USA välisministeerium. 2020c. "Abraham Accords: Declaration of Peace, Cooperation, and Constructive Diplomatic and Friendly Relations" 15. september.
https://2017-2021.state.gov/wp-content/uploads/2020/09/Bahrain_Israel-Agreement-signed-FINAL-15-Sept-2020-508.pdf (külastatud 20. veebruar, 2025).

USA välisministeerium. 2020d. "The Abraham Accords Declaration: Sudan" 13. jaanuar.
<https://www.state.gov/wp-content/uploads/2021/01/Sudan-AA.pdf> (külastatud 18. detsember, 2024).

USA välisministeerium. 2020e. "The Abraham Accords: Morocco" 22. detsember.
<https://www.state.gov/wp-content/uploads/2021/01/Joint-Declaration-US-Morocco-Israel.pdf> (külastatud 18. detsember, 2024).

Van Hulst, Merlijn & Dvora Yanow. 2016. "From Policy "Frames" to "Framing": Theorizing a More Dynamic, Political Approach." *The American Review of Public Administration* 46(1): 92-112.

Yossef, Amr. 2021. "The Regional Impact of the Abraham Accords." *Modern War Institute Report*,
<https://mwi.westpoint.edu/wp-content/uploads/2021/02/regional-impact-abraham-accords.pdf> (külastatud 17. detsember, 2024).

ANALÜÜSITUD ALLIKAD

Bahrain News Agency

1. *Bahrain News Agency*. 2020a. “Bahrain, Israel sign declaration supporting peace” 15. september. <https://www.bna.bh/en/ArchiveDetails.aspx?archiveId=576209> (külastatud 14. aprill 2025).
2. *Bahrain News Agency*. 2020b. “Speaker receives US Chargé d'Affaires” 15. september. <https://www.bna.bh/en/ArchiveDetails.aspx?archiveId=576152> (külastatud 14. aprill 2025).
3. *Bahrain News Agency*. 2020c. “HM King congratulated by Shura Council chairman” 15. september. (külastatud 14. aprill 2025). <https://www.bna.bh/en/ArchiveDetails.aspx?archiveId=576225> (külastatud 14. aprill 2025).
4. *Bahrain News Agency*. 2020d. “HM King congratulated by HRH Premier’s Advisor” 15. september. <https://www.bna.bh/en/ArchiveDetails.aspx?archiveId=576221> (külastatud 14. aprill 2025).
5. *Bahrain News Agency*. 2020e “HM King congratulated by National Guard Chief” 15. September. <https://www.bna.bh/en/ArchiveDetails.aspx?archiveId=576219> (külastatud 14. aprill 2025)
6. *Bahrain News Agency*. 2020f. “Minister of Transportation and Telecommunications discusses cooperation with Israeli counterpart” 15. September. <https://www.bna.bh/en/ArchiveDetails.aspx?archiveId=576218> (külastatud 14. aprill 2025).
7. *Bahrain News Agency*. 2020g. “US President receives Bahrain’s Foreign Minister” 15. september. <https://www.bna.bh/en/ArchiveDetails.aspx?archiveId=576206> (külastatud 14. aprill 2025)
8. *Bahrain News Agency*. 2020h. “HM King congratulated by IPI President on peace declaration” 15. september. <https://www.bna.bh/en/ArchiveDetails.aspx?archiveId=576183> (külastatud 14. aprill 2025).
9. *Bahrain News Agency*. 2020i. “HM King congratulated by Cassation Court President” 15. september. <https://www.bna.bh/en/ArchiveDetails.aspx?archiveId=576142> (külastatud 14. aprill 2025).
10. *Bahrain News Agency*. 2020j. “Bahrain witnesses great democratic march under HM's leadership - Speaker” 15. september.

<https://www.bna.bh/en/ArchiveDetails.aspx?archiveId=576135> (külastatud 14. aprill 2025).

11. *Bahrain News Agency*. 2020k. “HM King receives more congratulatory cables on historic peace declaration” 15. september.

<https://www.bna.bh/en/ArchiveDetails.aspx?archiveId=576194> (külastatud 14. aprill 2025).

12. *Bahrain News Agency*. 2020l. “Declaration supporting peace: Full text” 16. september.

<https://www.bna.bh/en/ArchiveDetails.aspx?archiveId=576232> (külastatud 14. aprill 2025).

13. *Bahrain News Agency*. 2020m. “HM King congratulated on declaration to support peace with Israel” 16. september.

<https://www.bna.bh/en/ArchiveDetails.aspx?archiveId=576154> (külastatud 14. aprill 2025).

14. *Bahrain News Agency*. 2020n. “The Abraham Accords Declaration” 16. september.

<https://www.bna.bh/en/ArchiveDetails.aspx?archiveId=576233> (külastatud 14. aprill 2025).

15. *Bahrain News Agency*. 2020o. “HRH Premier congratulated by Foreign Minister” 16. september.

<https://www.bna.bh/en/ArchiveDetails.aspx?archiveId=576380> (külastatud 14. aprill 2025).

16. *Bahrain News Agency*. 2020p. “HM King receives more congratulatory cables” 16. september.

<https://www.bna.bh/en/ArchiveDetails.aspx?archiveId=576373> (külastatud 14. aprill 2025).

17. *Bahrain News Agency*. 2020q. “HRH the Crown Prince congratulated by the Minister of Foreign Affairs” 16. september.

<https://www.bna.bh/en/ArchiveDetails.aspx?archiveId=576370> (külastatud 14. aprill 2025).

18. *Bahrain News Agency*. 2020r. “HM King: peace is a strategic option for Bahrain” 16. september.

<https://www.bna.bh/en/ArchiveDetails.aspx?archiveId=576234> (külastatud 14. aprill 2025).

19. *Bahrain News Agency*. 2020s. “HM King congratulated by Interior Minister on peace declaration signing” 16. september.

<https://www.bna.bh/en/ArchiveDetails.aspx?archiveId=576315> (külastatud 14. aprill 2025).

20. *Bahrain News Agency*. 2020t. “Netherlands welcomes peace initiative, accord” 16. september.

<https://www.bna.bh/en/ArchiveDetails.aspx?archiveId=576383> (külastatud 14. aprill 2025).

21. *Bahrain News Agency*. 2020u. “FM: Declaration Supporting Peace historic, brave step aimed to enhance regional security, stability” 16. september.

<https://www.bna.bh/en/ArchiveDetails.aspx?archiveId=576227> (külastatud 14. aprill 2025).

22. *Bahrain News Agency*. 2020v. “Ambassador to US praises signing of Declaration Supporting Peace” 16. september.

<https://www.bna.bh/en/ArchiveDetails.aspx?archiveId=576231> (külastatud 14. aprill 2025).

23. *Bahrain News Agency*. 2020w. “HM King congratulated by HH Shaikha Mariam bint Salman” 16. september.

<https://www.bna.bh/en/ArchiveDetails.aspx?archiveId=576321> (külastatud 14. aprill 2025).

24. *Bahrain News Agency*. 2020x. “HM King congratulated by Speaker” 16. september.

<https://www.bna.bh/en/ArchiveDetails.aspx?archiveId=576226> (külastatud 14. aprill 2025).

25. *Bahrain News Agency*. 2020y. “HRH Crown Prince congratulated by the Speaker of the Council of Representatives” 17. september.

<https://www.bna.bh/en/ArchiveDetails.aspx?archiveId=576529> (külastatud 14. aprill 2025).

26. *Bahrain News Agency*. 2020z. “Peace declaration, accord important steps towards more peaceful, prosperous Middle East” 17. september

<https://www.bna.bh/en/ArchiveDetails.aspx?archiveId=576423> (külastatud 14. aprill 2025).

27. *Bahrain News Agency*. 2020aa. “Bahraini-Israeli tourism cooperation discussed” 17. september,

<https://www.bna.bh/en/ArchiveDetails.aspx?archiveId=576462> (külastatud 14. aprill 2025).

28. *Bahrain News Agency*. 2020ab. “Foreign Minister hails Bahrain’s peace move” 17. september

<https://www.bna.bh/en/ArchiveDetails.aspx?archiveId=576526> (külastatud 14. aprill 2025).

29. *Bahrain News Agency*. 2020ac. “HRH Premier congratulated by Speaker” 17. september.

<https://www.bna.bh/en/ArchiveDetails.aspx?archiveId=576513> (külastatud 14. aprill 2025).

30. *Bahrain News Agency*. 2020ad. “HM King congratulated by Speaker on peace declaration signing” 17. september.

<https://www.bna.bh/en/ArchiveDetails.aspx?archiveId=576476> (külastatud 14. aprill 2025).

31. *Bahrain News Agency*. 2020ae. “HM King congratulated by Health Minister” 17. september.

<https://www.bna.bh/en/ArchiveDetails.aspx?archiveId=576535> (külastatud 14. aprill 2025).

32. *Bahrain News Agency*. 2020af. “HM King congratulated by Transportation Minister on peace declaration signing” 18. september.

<https://www.bna.bh/en/ArchiveDetails.aspx?archiveId=576608> (külastatud 14. aprill 2025).

33. *Bahrain News Agency*. 2020ag. “HM King congratulated by SSB chief on peace declaration signing” 18. september.

<https://www.bna.bh/en/ArchiveDetails.aspx?archiveId=576602> (külastatud 14. aprill 2025).

34. *Bahrain News Agency*. 2020ah. “HRH Crown Prince congratulated by Shura Council Chairman” 18. september.

<https://www.bna.bh/en/ArchiveDetails.aspx?archiveId=576583> (külastatud 14. aprill 2025).

35. *Bahrain News Agency*. 2020ai. "HRH Premier congratulated on peace move" 18. september. <https://www.bna.bh/en/ArchiveDetails.aspx?archiveId=576541> (külastatud 14. aprill 2025).
36. *Bahrain News Agency*. 2020aj. "UK Labour Party: Peace declaration important step forward in achieving region's stability" 19. september. <https://www.bna.bh/en/ArchiveDetails.aspx?archiveId=576618> (külastatud 14. aprill 2025).
37. *Bahrain News Agency*. 2020ak. "Abu Dhabi Crown Prince; French President discuss regional developments" 19. september. <https://www.bna.bh/en/ArchiveDetails.aspx?archiveId=576671> (külastatud 14. aprill 2025).
38. *Bahrain News Agency*. 2020al. "Foreign Minister receives US Chargé d'Affaires" 20. september. <https://www.bna.bh/en/ArchiveDetails.aspx?archiveId=576850> (külastatud 14. aprill 2025).
39. *Bahrain News Agency*. 2020am. "Shura Council marks International Day of Peace" 20. september. <https://www.bna.bh/en/ArchiveDetails.aspx?archiveId=576761> (külastatud 14. aprill 2025).
40. *Bahrain News Agency*. 2020an. "India welcomes Bahrain, UAE, Israel peace declaration, accord" 20. september. <https://www.bna.bh/en/ArchiveDetails.aspx?archiveId=576753> (külastatud 14. aprill 2025).
41. *Bahrain News Agency*. 2020ao. "Peace: King's approach; people's culture, says Speaker" 20. September. <https://www.bna.bh/en/ArchiveDetails.aspx?archiveId=576826> (külastatud 14. aprill 2025).
42. *Bahrain News Agency*. 2020ap. "HM King chairs regular weekly Cabinet session", 21. september. <https://www.bna.bh/en/ArchiveDetails.aspx?archiveId=576948> (külastatud 14. aprill 2025).
43. *Bahrain News Agency*. 2020aq. "HM King's peace, coexistence vision praised by Foreign Minister" 21. september. <https://www.bna.bh/en/ArchiveDetails.aspx?archiveId=576951> (külastatud 14. aprill 2025).
44. *Bahrain News Agency*. 2020ar. "Shura Council chairman hails HM the King's peace vision" 21. september. <https://www.bna.bh/en/ArchiveDetails.aspx?archiveId=576976> (külastatud 14. aprill 2025).
45. *Bahrain News Agency*. 2020as. "Foreign Minister hails HM King's peace vision" 21. september. <https://www.bna.bh/en/ArchiveDetails.aspx?archiveId=576851> (külastatud 14. aprill 2025).
46. *Bahrain News Agency*. 2020at. "King's efforts to promote peace stressed" 21. september. <https://www.bna.bh/en/ArchiveDetails.aspx?archiveId=576975> (külastatud 14. aprill 2025).

47. *Bahrain News Agency*. 2020au. “Bahrain capable of overcoming challenges thanks to HM King's leadership, directives: Speaker” 21. september.
<https://www.bna.bh/en/ArchiveDetails.aspx?archiveId=576960> (külastatud 14. aprill 2025).
48. *Bahrain News Agency*. 2020av. “Readout of telephone call between HRH Crown Prince and Prime Minister of Israel” 22. september.
<https://www.bna.bh/en/ArchiveDetails.aspx?archiveId=577092> (külastatud 14. aprill 2025).
49. *Bahrain News Agency*. 2020aw. “Foreign Minister holds virtual meeting with ambassadors” 22. september.
<https://www.bna.bh/en/ArchiveDetails.aspx?archiveId=577118> (külastatud 14. aprill 2025).
50. *Bahrain News Agency*. 2020ax. “HM King’s Personal Representative holds call with Israeli minister” 23. september.
<https://www.bna.bh/en/ArchiveDetails.aspx?archiveId=577263> (külastatud 14. aprill 2025).
51. *Bahrain News Agency*. 2020ay. “HM King congratulated on historic peace milestone” 23. september.
<https://www.bna.bh/en/ArchiveDetails.aspx?archiveId=577270> (külastatud 14. aprill 2025).
52. *Bahrain News Agency*. 2020az. “Shura First Deputy Chairman receives US Chief of Mission” 23. september.
<https://www.bna.bh/en/ArchiveDetails.aspx?archiveId=577254> (külastatud 14. aprill 2025).
53. *Bahrain News Agency*. 2020ba. “HM King addresses United Nations General Assembly” 24. september.
<https://www.bna.bh/en/ArchiveDetails.aspx?archiveId=577368> (külastatud 14. aprill 2025).
54. *Bahrain News Agency*. 2020bb. “Bahrain’s unique religious freedom, coexistence experience highlighted at UNGA 75 webinar” 24. september.
<https://www.bna.bh/en/ArchiveDetails.aspx?archiveId=577377> (külastatud 14. aprill 2025).
55. *Bahrain News Agency*. 2020bc. “Speaker praises HM King’s speech” 24. september.
<https://www.bna.bh/en/ArchiveDetails.aspx?archiveId=577384> (külastatud 14. aprill 2025).
56. *Bahrain News Agency*. 2020bd. “Bahraini Ambassador to KSA praises royal address” 24. september.
<https://www.bna.bh/en/ArchiveDetails.aspx?archiveId=577456> (külastatud 14. aprill 2025).
57. *Bahrain News Agency*. 2020be. “HM King’s UN speech praised by lawmakers” 25. september.
<https://www.bna.bh/en/ArchiveDetails.aspx?archiveId=577453> (külastatud 14. aprill 2025).
58. *Bahrain News Agency*. 2020bf. “HM King’s UN speech praised by Foreign Minister” 25. september.

<https://www.bna.bh/en/ArchiveDetails.aspx?archiveId=577401> (külastatud 14. aprill 2025).

Emirates News Agency

59. *Emirates News Agency-WAM*. 2020a. "UAE-Israel Peace Accord will revive Middle East peace process: FNC" 15. september.

<https://www.wam.ae/en/article/hszrax16-uae-israel-peace-accord-will-revive-middle-east>

(külastatud 14. aprill 2025).

60. *Emirates News Agency-WAM*. 2020b. "Peace requires courage, shaping the future requires knowledge: Abdullah bin Zayed" 15. september.

<https://www.wam.ae/en/article/hszrax12-peace-requires-courage-shaping-the-future-requires>

(külastatud 14. aprill 2025).

61. *Emirates News Agency-WAM*. 2020c. "Normalising ties between UAE and Israel a historic diplomatic breakthrough: Abdullah bin Zayed" 15. september.

<https://www.wam.ae/en/article/hszrax0u-normalising-ties-between-uae-and-israel-historic>

(külastatud 14. aprill 2025).

62. *Emirates News Agency-WAM*. 2020d. "UAE Minister of Economy highlights economic and investment prospects of the signing of UAE-Israel Peace Accord" 15. september.

<https://www.wam.ae/en/article/hszrawzs-uae-minister-economy-highlights-economic-and>

(külastatud 14. aprill 2025).

63. *Emirates News Agency-WAM*. 2020e. "WAM Report: UAE-Israel Peace Accord will strengthen region's stability, development"

<https://www.wam.ae/en/article/hszrawzn-wam-report-uae-israel-peace-accord-will-strengthen>

(külastatud 14. aprill 2025).

64. *Emirates News Agency-WAM*. 2020f. "UAE Press: The dawn of a new era in the Middle East" 15. september.

<https://www.wam.ae/en/article/hszrawtm-uae-press-the-dawn-new-era-the-middle-east>

(külastatud 14. aprill 2025).

65. *Emirates News Agency-WAM*. 2020g. "Customs Commissioner: Peace, stability & prosperity is a key strategic choice and a firm position in UAE's policy" 15. september.

<https://www.wam.ae/en/article/hszrawtj-customs-commissioner-peace-stability-prosperity>

(külastatud 14. aprill 2025).

66. *Emirates News Agency-WAM*. 2020h. "Abu Dhabi to establish first investment office in Israel as part of broader global plan" 16 september.

<https://www.wam.ae/en/article/hszrax95-abu-dhabi-establish-first-investment-office-israel>

(külastatud 14. aprill 2025).

67. *Emirates News Agency-WAM*. 2020i. “Positive response in India to UAE-Israel accord signing” 16. september.

<https://www.wam.ae/en/article/hszrax7w-positive-response-india-uae-israel-accord-signing>

(külastatud 14. aprill 2025)

68. *Emirates News Agency-WAM*. 2020j. “Emirates NBD, Bank Leumi sign MoU” 16. september.

<https://www.wam.ae/en/article/hszrax7o-emirates-nbd-bank-leumi-sign-mou> (külastatud 14.

aprill 2025)

69. *Emirates News Agency-WAM*. 2020k. “Abrahamic Family' seminar discusses peace, coexistence between different religions” 16. september.

<https://www.wam.ae/en/article/hszrax7a-abrahamic-family-seminar-discusses-peace> (külastatud

14. aprill 2025)

70. *Emirates News Agency-WAM*. 2020l. “Op-ed: It’s now time for true peace of communication between UAE” 16. september.

<https://www.wam.ae/en/article/hszrax73-op-ed-it%E2%80%99s-now-time-for-true-peace-communication>

(külastatud 14. aprill 2025)

71. *Emirates News Agency-WAM*. 2020m. “DP World, Dubai Customs and Israel's Dover Tower assess trade links between UAE and Israel” 16. september.

<https://www.wam.ae/en/article/hszrax4v-world-dubai-customs-and-israels-dovertower-assess>

(külastatud 14. aprill 2025)

72. *Emirates News Agency-WAM*. 2020n. “Abdullah bin Zayed meets with US President” 16. September.

<https://www.wam.ae/en/article/hszrax1b-abdullah-bin-zayed-meets-with-president> (külastatud

14. aprill 2025)

73. *Emirates News Agency-WAM*. 2020o. “Abdullah bin Zayed meets Pompeo, US Congressional leaders as he concludes visit to Washington, DC” 17. september.

<https://www.wam.ae/en/article/hszraxbc-abdullah-bin-zayed-meets-pompeo-congressional>

(külastatud 14. aprill 2025)

74. *Emirates News Agency-WAM*. 2020p. “UAE, Israel plan to include Palestinian areas in bilateral economic engagements: Economy Minister” 17. september.

<https://www.wam.ae/en/article/hszraxcc-uae-israel-plan-include-palestinian-areas> (külastatud 14.

aprill 2025)

75. *Emirates News Agency-WAM*. 2020q. “UAE to celebrate International Day of Peace” 20. september.

<https://www.wam.ae/en/article/hszraxsc-uae-celebrate-international-day-peace> (külastatud 14.

aprill 2025)

76. *Emirates News Agency-WAM*. 2020r. “UAE Press: Abraham Accord opens up a new era of economic possibilities” 20. september.

<https://www.wam.ae/en/article/hszrarp7-uae-press-abraham-accord-opens-new-era-economic>

(külastatud 14. aprill 2025)

77. *Emirates News Agency-WAM*. 2020s. “Abdullah bin Zayed meets British Foreign Secretary” 21. september.

<https://www.wam.ae/en/article/hszray0w-abdullah-bin-zayed-meets-british-foreign> (külastatud

14. aprill 2025)

78. *Emirates News Agency-WAM*. 2020t. “Film and television industry cooperation Understanding announced between Abu Dhabi and Israel” 21. september.

<https://www.wam.ae/en/article/hszraxxl-film-and-television-industry-cooperation> (külastatud 14.

aprill 2025)

79. *Emirates News Agency-WAM*. 2020u. “US pavilion construction at Expo 2020 to complete in November, Israeli participation to show UAE’s inclusiveness: Envoy” 22. september.

<https://www.wam.ae/en/article/hszray1z-pavilion-construction-expo-2020-complete-november>

(külastatud 14. aprill 2025)

80. *Emirates News Agency-WAM*. 2020v “Abdullah bin Zayed meets French Foreign Affairs Minister” 23. september.

<https://www.wam.ae/en/article/hszrayd1-abdullah-bin-zayed-meets-french-foreign-affairs>

(külastatud 14. aprill 2025)

81. *Emirates News Agency-WAM*. 2020w. “UAE, Israeli ambassadors to the UN meet to discuss issues of mutual interest” 24. september.

<https://www.wam.ae/en/article/hszrayjy-uae-israeli-ambassadors-the-meet-discuss-issues>

(külastatud 14. aprill 2025)

82. *Emirates News Agency-WAM*. 2020x. “Dubai Chamber, Tel Aviv Chamber sign agreement to foster bilateral cooperation” 24. september.

<https://www.wam.ae/en/article/hszrayp2-dubai-chamber-tel-aviv-chamber-sign-agreement>

(külastatud 14. aprill 2025)

83. *Emirates News Agency-WAM*. 2020y. “DAFZA signs MOU with Federal Israeli Chamber of Commerce” 25. september.

<https://www.wam.ae/en/article/hszrayuz-dafza-signs-mou-with-federal-israeli-chamber>

(külastatud 14. aprill 2025)

84. *Emirates News Agency-WAM*. 2020z. “Jafza, Federation of Israeli Chambers of Commerce sign MoU to accelerate economic, trade relations” 25. september.

<https://www.wam.ae/en/article/hszrayw1-jafza-federation-israeli-chambers-commerce-sign>

(külastatud 14. aprill 2025)

85. *Emirates News Agency-WAM*. 2020aa. "UAE, Denmark discuss strengthening cooperation" 25. september.

<https://www.wam.ae/en/article/hszraz1e-uae-denmark-discuss-strengthening-cooperation>

(külastatud 14. aprill 2025)

86. *Emirates News Agency-WAM*. 2020ab. "UAE is meeting its humanitarian commitments, says Minister of State for Foreign Affairs" 25. september.

<https://www.wam.ae/en/article/hszraz1f-uae-meeting-its-humanitarian-commitments-says>

(külastatud 14. aprill 2025)

87. *Emirates News Agency-WAM*. 2020ac. "I Commend courage of UAE in achieving peace: Chinese Professor Huang Jing" 27. september.

<https://www.wam.ae/en/article/hszraz7h-commend-courage-uae-achieving-peace-chinese>

(külastatud 14. aprill 2025)

88. *Emirates News Agency-WAM*. 2020ad. "Statement by H.H. Sheikh Abdullah bin Zayed before the General Debate of the 75th session of UNGA" 27. september.

<https://www.wam.ae/en/article/hszraz15-statement-hh-sheikh-abdullah-bin-zayed-before-the>

(külastatud 14. aprill 2025)

89. *Emirates News Agency-WAM*. 2020ae. "Austrian Chancellor, Abdullah bin Zayed review regional, international developments" 29. september.

<https://www.wam.ae/en/article/hszrazlw-austrian-chancellor-abdullah-bin-zayed-review>

(külastatud 14. aprill 2025)

Maghreb Arabe Press

90. *Maghreb Arabe Press*. 2020a. "New Era in Relations between Kingdom of Morocco and State of Israel - Joint Declaration" 22. detsember.

<https://www.mapnews.ma/en/actualites/politics/new-era-relations-between-kingdom-morocco-and-state-israel-joint-declaration> (külastatud 14. aprill 2025)

91. *Maghreb Arabe Press*. 2020b. "Kingdom of Morocco, State of Israel Conclude Four Agreements" 22. detsember.

<https://www.mapnews.ma/en/actualites/economy/kingdom-morocco-state-israel-conclude-four-agreements> (külastatud 14. aprill 2025)

92. *Maghreb Arabe Press*. 2020c. "Statement by Royal Office" 22. detsember.

<https://www.mapnews.ma/en/activites-royales/statement-royal-office-55> (külastatud 14. aprill 2025)

93. *Maghreb Arabe Press*. 2020d. “Italian Experts Praise Role of Morocco-US-Israel Tripartite Agreement in Promoting Peace” 22. detsember.
<https://www.mapnews.ma/en/actualites/politics/italian-experts-praise-role-morocco-us-israel-tripartite-agreement-promoting> (külastatud 14. aprill 2025)
94. *Maghreb Arabe Press*. 2020e. “Morocco-Israel Relations: Great Diplomatic Breakthrough under Aegis of HM King Mohammed VI - Pdt. of Jewish Organizations of Belgium” 23. detsember.
<https://www.mapnews.ma/en/actualites/politics/morocco-israel-relations-great-diplomatic-breakthrough-under-aegis-hm-king> (külastatud 14. aprill 2025)
95. *Maghreb Arabe Press*. 2020f. “Agreements Signed between Morocco, USA and Israel Will Have Positive Impact on All Regions - Official” 23. detsember.
<https://www.mapnews.ma/en/actualites/politics/agreements-signed-between-morocco-usa-and-israel-will-have-positive-impact-all> (külastatud 14. aprill 2025)
96. *Maghreb Arabe Press*. 2020g. “Morocco-Israel: Brussels' Grand Rabbi Hails HM King Mohammed VI's 'Giant Step' in Service of Peace” 23. detsember.
<https://www.mapnews.ma/en/actualites/politics/morocco-israel-brussels-grand-rabbi-hails-hm-king-mohammed-vis-giant-step> (külastatud 14. aprill 2025)
97. *Maghreb Arabe Press*. 2020h. “HM the King's "Visionary Leadership" Puts Region on "Promising Trajectory" (Jared Kushner)” 23. detsember.
<https://www.mapnews.ma/en/actualites/politics/hm-kings-visionary-leadership-puts-region-promising-trajectory-jared-kushner> (külastatud 14. aprill 2025)
98. *Maghreb Arabe Press*. 2020i. “New Era in Morocco-Israel Relations: "Major" Breakthrough for Peace in Middle East (European Portal)” 23. detsember.
<https://www.mapnews.ma/en/actualites/politics/new-era-morocco-israel-relations-major-breakthrough-peace-middle-east-european> (külastatud 14. aprill 2025)
99. *Maghreb Arabe Press*. 2020j. “New Era in Morocco-Israel Relations: "Broad Prospects" are Opening for Peace in Middle East (SG of French Federation of Moroccan Judaism)” 23. detsember.
<https://www.mapnews.ma/en/actualites/politics/new-era-morocco-israel-relations-broad-prospects-are-opening-peace-middle-east> (külastatud 14. aprill 2025)
100. *Maghreb Arabe Press*. 2020k. “Morocco-Israel: Re-establishment of Relations Beneficial for Palestinian Cause - Danish MP” 23. detsember.
<https://www.mapnews.ma/en/actualites/politics/morocco-israel-re-establishment-relations-beneficial-palestinian-cause-danish-mp> (külastatud 14. aprill 2025)
101. *Maghreb Arabe Press*. 2020l. “Rapprochement between Morocco and Israel Enshrines Centuries-old Ties, Serves Peace in Middle East - Jewish Confederation of Brazil” 24.

detsember.

<https://www.mapnews.ma/en/actualites/politics/rapprochement-between-morocco-and-israel-enshrines-centuries-old-ties-serves> (külastatud 14. aprill 2025)

102. *Maghreb Arabe Press*. 2020m. “Resumption of Diplomatic Relations Will Open Promising Prospects for Cooperation - Israeli Spokesman” 24. detsember.

<https://www.mapnews.ma/en/actualites/politics/resumption-diplomatic-relations-will-open-promising-prospects-cooperation> (külastatud 14. aprill 2025)

103. *Maghreb Arabe Press*. 2020n. “The Tripartite Joint Declaration, Considerable Support for National Constants on Moroccan Sahara and Palestinian Cause - FM” 24. detsember.

<https://www.mapnews.ma/en/actualites/politics/tripartite-joint-declaration-considerable-support-national-constants-moroccan> (külastatud 14. aprill 2025)

104. *Maghreb Arabe Press*. 2020o “Restoring Relations with Israel, Step in Right Direction (President of Jewish Museum of Belgium)” 24. detsember.

<https://www.mapnews.ma/en/actualites/politics/restoring-relations-israel-step-right-direction-president-jewish-museum-belgium> (külastatud 14. aprill 2025)

105. *Maghreb Arabe Press*. 2020p. “Rapprochement Between Morocco and Israel Consolidates Peace and Regional Stability (North Macedonian Newspaper)” 24. detsember.

<https://www.mapnews.ma/en/actualites/politics/rapprochement-between-morocco-and-israel-consolidates-peace-and-regional> (külastatud 14. aprill 2025)

106. *Maghreb Arabe Press*. 2020q. “Morocco-Israel: Regular Air Routes will Be Established within 2 To 3 Months (Official)” 24. detsember.

<https://www.mapnews.ma/en/actualites/economy/morocco-israel-regular-air-routes-will-be-established-within-2-3-months-official> (külastatud 14. aprill 2025)

"

107. *Maghreb Arabe Press*. 2020r. “Moroccan Jewish Community in New York Hails Morocco-Israel Rapprochement” 24. detsember.

<https://www.mapnews.ma/en/actualites/politics/moroccan-jewish-community-new-york-hails-morocco-israel-rapprochement> (külastatud 14. aprill 2025)

108. *Maghreb Arabe Press*. 2020s. “Rabbi of Mexico City Welcomes Resumption of Relations with Israel, A Decision Beneficial for Peace in Region” 25. detsember.

<https://www.mapnews.ma/en/actualites/politics/rabbi-mexico-city-welcomes-resumption-relations-israel-decision-beneficial-peace> (külastatud 14. aprill 2025)

109. *Maghreb Arabe Press*. 2020t. “Resumption of Relations with Israel Will Enable Morocco to Better Support Palestinian Cause - High-Profile Moroccans in Japan” 25. detsember.

<https://www.mapnews.ma/en/actualites/politics/resumption-relations-israel-will-enable-morocco-better-support-palestinian-cause> (külastatud 14. aprill 2025)

110. *Maghreb Arabe Press*. 2020u. “Moroccan Jews in Israel Aspire to Make Morocco Part of Their Present and Future, Not Nostalgia from Past (Israeli Researcher)” 25. detsember.

<https://www.mapnews.ma/en/actualites/politics/moroccan-jews-israel-aspire-make-morocco-part-their-present-and-future-not> (külastatud 14. aprill 2025)

110. *Maghreb Arabe Press*. 2020v. “Statement By Royal Office” 25. detsember.
<https://www.mapnews.ma/en/activites-royales/statement-royal-office-56> (külastatud 14. aprill 2025)

111. *Maghreb Arabe Press*. 2020w. “Joint Tripartite Declaration, Proof that Morocco is Trusted Partner in MENA Region (Italian Expert)” 25. detsember.
<https://www.mapnews.ma/en/actualites/politics/joint-tripartite-declaration-proof-morocco-trusted-partner-mena-region-italian> (külastatud 14. aprill 2025)

112. *Maghreb Arabe Press*. 2020x. “Resumption of Moroccan-Israeli Relations, Significant Event at Level of International Diplomacy, Chilean Academic” 25. detsember.
<https://www.mapnews.ma/en/actualites/politics/resumption-moroccan-israeli-relations-significant-event-level-international> (külastatud 14. aprill 2025)

113. *Maghreb Arabe Press*. 2020y. “Union of Jewish Communities in Italy Lauds HM the King's Efforts for Peace” 27. detsember.
<https://www.mapnews.ma/en/actualites/politics-regional/union-jewish-communities-italy-lauds-hm-kings-efforts-peace> (külastatud 14. aprill 2025)

114. *Maghreb Arabe Press*. 2020z. “Sahara: Malian Organizations Welcome Huge Success of Moroccan Diplomacy” 28. detsember.
<https://www.mapnews.ma/en/actualites/politics/sahara-malian-organizations-welcome-huge-success-moroccan-diplomacy> (külastatud 14. aprill 2025)

115. *Maghreb Arabe Press*. 2020aa. “US Recognition of Morocco's Sovereignty Over its Sahara, 'Turning Point' in Process of Settling the Conflict - Salvadorian Expert” 28. detsember.
<https://www.mapnews.ma/en/actualites/politics/us-recognition-moroccos-sovereignty-over-its-sahara-turning-point-process> (külastatud 14. aprill 2025)

116. *Maghreb Arabe Press*. 2020ab. “Morocco is "Essential Actor" for Establishment of Peace in Middle East (Argentinian News Agency),” 28. detsember.
<https://www.mapnews.ma/en/actualites/politics/morocco-essential-actor-establishment-peace-middle-east-argentinian-news-agency> (külastatud 14. aprill 2025)

117. *Maghreb Arabe Press*. 2020ac. “US Recognition: Boost to Political Process to Settle Conflict over Moroccan Sahara - Ambassador” 29. detsember.
<https://www.mapnews.ma/en/actualites/politics/us-recognition-boost-political-process-settle-conflict-over-moroccan-sahara> (külastatud 14. aprill 2025)

118. *Maghreb Arabe Press*. 2020ad. “Morocco's Commitment to Palestinian Cause and Rapprochement with Israel Make It Key Player for Peace in Middle East (Bulgarian Papers)” 30. detsember.
<https://www.mapnews.ma/en/actualites/politics/moroccos-commitment-palestinian-cause-and-rapprochement-with-israel-make-it-key-player-for-peace-in-middle-east-bulgarian-papers>

[pprochement-israel-make-it-key](#) (külastatud 14. aprill 2025)

119. *Maghreb Arabe Press*. 2020ae. "Ambassador Calls Upon Kenya to Endorse Morocco's Autonomy Plan in Southern Provinces" 01. mai.

<https://www.mapnews.ma/en/actualites/politics/ambassador-calls-upon-kenya-endorse-moroccos-autonomy-plan-southern-provinces> (külastatud 14. mai 2025)

LIHTLITSENTS

Mina, Julia Kaldalu, (isikukood: 49405122737) annan Tartu Ülikoolile tasuta loa (lihtlitsentsi) enda loodud teose

“Aabrahami lepete raamistamine Araabia Ühendemiraatide, Bahreini ja Maroko riiklikus veebimeedias” ehk "Framing of the Abraham Accords in the State-Owned Online Media of the United Arab Emirates, Bahrain, and Morocco", mille juhendaja on Alar Kilp, PhD,

- reprodutseerimiseks säilitamise ja üldsusele kättesaadavaks tegemise eesmärgil, sealhulgas digitaalarhiivi DSpace'is lisamise eesmärgil kuni autoriõiguse kehtivuse tähtaja lõppemiseni;
- üldsusele kättesaadavaks tegemiseks ülikooli veebikeskkonna kaudu, sealhulgas digitaalarhiivi DSpace'i kaudu kuni autoriõiguse kehtivuse tähtaja lõppemiseni;
- olen teadlik, et punktis 1 nimetatud õigused jäävad alles ka autorile;
- kinnitan, et lihtlitsentsi andmisega ei rikuta teiste isikute intellektuaalomandi ega isikuandmete kaitse seadusest tulenevaid õigusi.